

Bundel van de Voorbespreking II van 19 februari 2019

- 2 VOORBESPREKING II
- 2.1 Inspreken burgers/belanghebbenden (internactief) over al dan niet geagendeerde onderwerpen: 20.00 - 20.15 uur
Installatie mevrouw E. Schiks, burgerlid D66
- 2.3 Startnotitie Klimaatvisie: 20.15 - 20.45 uur
Dossier 632 voorblad
18803 Raadsvoorstel startnotitie Klimaatvisie
18996 Raadsbesluit startnotitie Klimaatvisie
20181120 Startnotitie Klimaatvisie Gemeente Buren
- 2.4 Kunstgrasvelden voetbalvereniging BZS: 21.00 - 21.30 uur
Dossier 689 voorblad
D.023434 Raadsvoorstel Kunstgrasvelden voetbalvereniging B.Z.S.
D.023637 Raadsbesluit Kunstgrasvelden voetbalvereniging B.Z.S.
- 2.5 Blijverslening: 21.45 - 22.15 uur
Dossier 681 voorblad
D.016742 Raadsvoorstel Blijverslening
D.018021 Raadsbesluit Blijverslening
Verordening Blijverslening gemeente Buren 2019
Achtergrondinformatie SVn Blijverslening voor gemeenten
Achtergrondinformatie Keuzemogelijkheden Blijverslening
Achtergrondinformatie raadsvoorstel Lijst maatregelen Blijverslening

Voorbespreking II

Dossiernummer	632
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	19 februari 2019
Agendapunt	2.3
Omschrijving	Startnotitie Klimaatvisie: 20.15 – 20.45 uur
Organisatieonderdeel	Team Beleid
Eigenaar	Berends, R.
Portefeuillehouder	

Bijlagen
18803 Raadsvoorstel startnotitie Klimaatvisie
18996 Raadsbesluit startnotitie Klimaatvisie
20181120 Startnotitie Klimaatvisie Gemeente Buren

Geagendeerd	Vergaderdatum
Collegevergadering	27 november 2018
Agendacommissie	20 december 2018
Agendacommissie	7 februari 2019
Voorbespreking II	19 februari 2019
Raadsvergadering	5 maart 2019

Voorgesteld besluit

In te stemmen met de Startnotitie Klimaatvisie en voor de uitwerking van de klimaatvisie en het uitvoeringsprogramma te kiezen voor de speerpunten:

- 1) Energie,
- 2) Klimaatadaptatie, en
- 3) Voorbeeldfunctie.

Datum vergadering gemeenteraad	Voorstelnummer
5 maart 2019	D.018803 Z.008242

Voorstel ingebracht door E. de Lorijn/R. Roijackers
Portefeuillehouder Daan Russchen
Begrotingsprogramma en Milieubeheer
taakveld

Onderwerp Startnotitie klimaatvisie

Voorgesteld besluit

In te stemmen met de Startnotitie Klimaatvisie en voor de uitwerking van de klimaatvisie en het uitvoeringsprogramma te kiezen voor de speerpunten:

- 1) Energie,
- 2) Klimaatadaptatie, en
- 3) Voorbeeldfunctie.

Samenvatting van het voorstel

De gemeente Buren vindt het belangrijk om te werken aan het behalen van de landelijke doelstellingen en eigen ambities op het gebied van klimaat en duurzaamheid. Dit doen we door schone energie op te wekken en het besparen van energie te stimuleren. Ook zorgen we dat Buren klaar is voor de veranderende weersomstandigheden. Als gemeente geven we zelf het goede voorbeeld en willen we meer bewustzijn creëren bij onze inwoners. Om de doelen en ambities te bereiken stellen we een klimaatvisie met uitvoeringsprogramma op voor de speerpunten Energie, Klimaatadaptatie en Voorbeeldfunctie. We gaan dit doen met onze inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties: samen, pro-actief en kerngericht!

HOOFDLIJNEN

1. Wat is de aanleiding van dit voorstel en wat is het (wettelijk) beleidskader?

Nederland wil in 2050 energieneutraal, klimaatbestendig en waterrobuust zijn. Dit houdt in dat we bijna geen broeikasgassen uitstoten, energie schoon opwekken en dat onze leefomgeving flinke hoosbuien en lange periodes van droogte aankan. Deze doelstellingen staan onder andere in het Klimaatakkoord, het Gelders Energie Akkoord en in het Deltaplan Ruimtelijke Adaptatie. De raad vindt het onderwerp klimaat en duurzaamheid ook belangrijk en heeft duurzaamheid als belangrijk thema gekozen voor de begroting. Buren wil bijdragen aan een aantrekkelijke, leefbare wereld. Nu en ook voor onze toekomstige generaties.

2. Wat is het beoogde effect; wat willen we bereiken? En waarom op deze manier?

We gaan samen met inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties werken aan het behalen van de gestelde doelen en ambities. In de samenleving is veel kennis en ervaring aanwezig. Gezamenlijk geven we invulling aan de aanpak en oplossingen voor duurzaamheid en klimaat. Dit doen we in lijn met het motto van het coalitieakkoord: samen, pro-actief en kerngericht!

Met het vaststellen van de Startnotitie Klimaatvisie starten we het proces om te komen tot een klimaatvisie en bijbehorend uitvoeringsprogramma voor de speerpunten Energie, Klimaatadaptatie en Voorbeeldfunctie.

- Energie: We gaan verder aan de slag met de energietransitie: besparing van 1,5% per jaar en ten minste 16% duurzame energie in 2023. We stellen een warmtevisie op (2021 gereed) en we gaan beleid voor zonnenvelden en windenergie opstellen. We willen in 2019 starten met

een duurzaamheidslening voor onze inwoners en we gaan in gesprek met woningbouwcorporaties over het nemen van extra duurzaamheidsmaatregelen.

- **Klimaatadaptatie:** Op het gebied van klimaatadaptatie passen we - op basis van de stresstesten - waar nodig de inrichting van de openbare ruimte aan. We nemen de uitgangspunten voor klimaatadaptatie mee in nieuw beleid en ruimtelijke plannen.
- **Voorbeeldfunctie:** We bekijken hoe we onze eigen bedrijfsvoering zo duurzaam mogelijk kunnen maken. Voorbeelden zijn onder andere het verduurzamen van gemeentelijk vastgoed, energiebesparing, mobiliteit voor onze werknemers, het aanleggen van meer oplaadpunten voor elektrische auto's en het duurzaam inkopen en aanbesteden.

3. Wat zijn de nadelen en/of mogelijke risico's als de raad het voorstel overneemt?

Klimaat en duurzaamheid zijn brede thema's die volop in beweging zijn. In de toekomst kunnen prioriteiten wijzigen, zo kunnen veranderende wetgeving of innovaties leiden tot een noodzakelijke verandering van de aanpak. Het betreft een omvangrijke opgave waarbij op voorhand niet precies is in te schatten wat de benodigde inzet van personele capaciteit en middelen zal zijn. We gaan aan de slag met de uitwerking van de opgave in de klimaatvisie en het uitvoeringsprogramma.

4. Wat betekent het als de raad dit voorstel *niet* overneemt?

Wanneer de raad dit voorstel niet overneemt, kan Buren niet op tijd voldoen aan landelijke doelstellingen en afspraken. De raad geeft dan ook onvoldoende richting voor de uitwerking van het thema klimaat en duurzaamheid in de begroting 2019. Bovendien kunnen we mogelijk niet reageren op initiatieven vanuit inwoners, omdat deze niet in het bestaande beleid passen. Wanneer Buren niet zelf aan de slag gaat bestaat er kans op ingrijpen door provincie of rijk.

5. Is het een begrotingswijziging?

Voor de uitvoering van dit voorstel is er geen sprake van een begrotingswijziging.

TOELICHTING EN UITVOERING

6. Beleidskader

In de op te stellen visie geven we aan waar de (inhoudelijke) prioriteiten liggen voor de speerpunten Energie, Klimaatadaptatie en Voorbeeldfunctie. We sluiten aan op algemene beleidskaders van het Rijk en provincie. Waar we kunnen werken we regionaal samen en stemmen we het beleid op elkaar af. Waar dat kan, gaan we direct aan de slag met quick wins. De landelijke, provinciale en regionale beleidsuitgangspunten vormen het kader, alsook de begroting 2019.

7. Effectmeting, planning en evaluatie

Deze startnotitie markeert de start van het proces waarmee we activiteiten opstarten om de gestelde doelen en ambities op het gebied van de speerpunten Energie, Klimaatadaptatie en Voorbeeldfunctie te behalen. De effecten van onze maatregelen worden periodiek gemonitord, onder andere door het Gelders Energie Akkoord en door het periodiek uitvoeren van een stresstest.

8. Financiën

In de begroting voor 2019 is € 40.000,-- opgenomen voor klimaat en duurzaamheid. Een groot gedeelte hiervan is bestemd voor het opstellen van de klimaatvisie en het uitvoeringsprogramma en het organiseren van bijeenkomsten. Wij doen bij het vaststellen van de visie en het uitvoeringsprogramma een voorstel voor de benodigde kosten en financiering van de activiteiten die we willen uitvoeren.

9. Communicatie

Naast de gebruikelijke communicatiekanalen gaan we breed kijken welke andere instrumenten we kunnen inzetten om onze inwoners en andere stakeholders te betrekken en enthousiasmeren. De raad nemen we regelmatig mee in het proces, ook via de themabijeenkomsten in het kader van de begroting. Op deze manier kan de raad haar controlerende functie goed uitvoeren.

10. Burgerparticipatie

In de aanloop naar de startnotitie zijn er al gesprekken gevoerd met inwoners. Om input op te halen voor de klimaatvisie en uitvoeringsprogramma gaan we actief in gesprek met inwoners en andere stakeholders. We nodigen hierbij iedereen uit om mee te denken en input te leveren. Dit

doen we langs verschillende wegen en sporen en via de inzet van verschillende instrumenten. We sluiten daarbij zoveel mogelijk aan bij het lopende traject rondom burgerparticipatie en kerngericht werken in onze gemeente. Onder andere door aan te sluiten bij de pilots die georganiseerd worden in het kader van kerngericht werken. Waar dat vanwege gestelde termijnen of gemaakte afspraken niet kan, volgen we een ander spoor om inwoners tijdig te betrekken.

11. Deregulering

Niet van toepassing.

12. Achtergrondinformatie

De speerpunten die zijn gekozen in de startnotitie zijn: energie, klimaatadaptatie en de voorbeeldfunctie van de gemeente. Bij het kiezen van onze prioriteiten zijn we – mede op basis van de verkennende gesprekken en de vragen en wensen die daaruit naar voren zijn gekomen – uitgegaan van de volgende vragen: Wat zijn de harde afspraken? Waar liggen de grootste opgaven? Hoeveel invloed en regie heeft de gemeente? Hoeveel invloed heeft het op inwoners? En hoeveel invloed hebben zij zelf? In de startnotitie is voor elk speerpunt aangegeven wat we al doen, wat we voorstellen om te gaan doen en wat de quick wins zijn.

Bijlagen:

- Raadsbesluit
- Startnotitie klimaatvisie Gemeente Buren

Inlichtingen bij:

Naam	E. de Lorijn/R. Roijackers
Team	Beleid

Datum vergadering gemeenteraad	Voorstelnummer	Besluitnummer
5 maart 2019	D.018803	D.018996 Z.008242

Onderwerp **Startnotitie klimaatvisie**

De Gemeenteraad van Buren;

Gelezen het voorstel van het college van burgemeester en wethouders d.d. 27 november 2018;

besluit:

In te stemmen met de Startnotitie Klimaatvisie en daarmee in te stemmen met de uitwerking van de klimaatvisie en het uitvoeringsprogramma voor de speerpunten 1) Energie, 2) Klimaatadaptatie en 3) Voorbeeldfunctie.

Vastgesteld in de openbare vergadering van 5 maart 2019

De griffier, De voorzitter,

G. van Droffelaar J.A. de Boer MSc

Startnotitie Klimaatvisie Gemeente Buren

Maurik, 21 november 2018

Inhoud

Inhoud	2
1. Inleiding	3
1.1 Aanleiding	3
1.2 De ambitie van Buren	4
1.3 Deze Startnotitie is de eerste stap.....	4
2. Onze opgaven	6
2.1 Focus op drie onderdelen.....	6
2.2 Speerpunt 1: Energie.....	7
2.3 Speerpunt 2: Klimaatadaptatie	9
2.4 Speerpunt 3: Voorbeeldfunctie	9
3. Onze aanpak	11
3.1 Uitgangspunten: samen, proactief en kerngericht.....	11
3.2 Proces.....	12
3.3 Organisatie	13
3.4 Participatie en communicatie.....	14
3.4 Financiën	14

1. Inleiding

1.1 Aanleiding

De gevolgen van klimaatverandering worden steeds duidelijker. Dat zegt het Intergovernmental Panel on Climate Change (IPCC), het gezaghebbende klimaatpanel van de Verenigde Naties. Dit heeft ernstige gevolgen voor het weer, voor dieren en voor mensen. Bijna alle wetenschappers zijn het erover eens dat de klimaatverandering vooral wordt veroorzaakt door de uitstoot van CO₂.

Gemeenten moeten flink aan de slag

Van alle gemeenten in ons land worden forse inspanningen gevraagd om de nationale en internationale afspraken na te komen.

Internationale afspraken

Op 12 december 2015 was de klimaatconferentie van Parijs. Toen gingen de 195 deelnemende landen waaronder Nederland akkoord met de volgende doelen:

- De wereldwijde uitstoot van CO₂ moet rond 2050 40% lager zijn dan in 1990.
- De gemiddelde temperatuur op aarde mag maximaal 2 graden stijgen.
- We streven ernaar om de opwarming te beperken tot 1,5 graad.
- Het gebruik van fossiele brandstoffen is een belangrijke oorzaak van de overmatige CO₂-uitstoot. Daarom moet hier snel een eind aan komen.

Nationale doelstelling: energieneutraal in 2050

Nederland wil in 2050 energieneutraal zijn. Dat betekent dat we alle energie die we gebruiken, op een schone manier opwekken. We verbruiken niet meer energie dan we duurzaam kunnen opwekken.

Warmte is ook een vorm van energie. Dus ook verwarmen doen we duurzaam. We verbranden daar geen gas meer voor en maken onze woningen gasloos.

Daarnaast: voorbereiden op de gevolgen

Klimaatverandering is inmiddels in volle gang. Het weer wordt extremer: meer hoosbuien, langere perioden van droogte en een stijging van de temperatuur. De impact op inwoners en bedrijven kan groot zijn. Daarom moeten we ons wapenen tegen de gevolgen ervan. Dat begint met het testen wat onze zwakke plekken zijn. Die maken we vervolgens klimaatbestendig en 'waterrobuust'.

Ook daarmee wil Nederland in 2050 klaar zijn. Op dit terrein heeft de gemeente de regie.

1.2 De ambitie van Buren

We nemen onze verantwoordelijkheid

We gaan aan de slag met duurzaamheid en klimaat. In het coalitieakkoord 2018-2022 staat dat we een integrale visie gaan ontwikkelen. Het uitgangspunt is om ten minste te voldoen aan het Gelders Energie Akkoord.

We zijn ambitieus

De gemeenteraad heeft duurzaamheid en klimaat gekozen als belangrijkste thema. In het opwekken van hernieuwbare elektriciteit lopen we nu voorop in Gelderland en dit willen we graag zo houden. Dit betekent dat we de komende jaren nog meer duurzame energie gaan opwekken. In de op te stellen klimaatvisie maken we keuzes voor de optimale mix van in te zetten duurzame energiebronnen. Tegelijkertijd zetten we in op meer energiebesparing. Want de energie die we besparen hoeven we ook niet op te wekken.

We geven het goede voorbeeld

De gemeente heeft een voorbeeldfunctie. Daarom verduurzamen we de gemeentelijke eigendommen en onze eigen bedrijfsvoering, bijvoorbeeld door duurzaam te gaan inkopen. We werken aan bewustwording van de samenleving. Samen met inwoners en bedrijven zorgen dat we de gemeente Buren een groene, gezonde en duurzame gemeente is om in te wonen, werken en recreëren.

We zorgen voor veiligheid

Ondanks een veranderend klimaat moeten inwoners zich veilig voelen in Buren. Dat houdt in: de gevaren kennen en deze wegnemen. We willen dat Buren bestand is tegen toenemende wateroverlast, hitte en droogte van de aankomende jaren. In ons rivierenlandschap zijn we extra kwetsbaar voor overstromingen.

1.3 Deze Startnotitie is de eerste stap

In de komende periode gaan we verder in gesprek met inwoners, samenwerkingspartners, maatschappelijke organisaties en ondernemers. Zo gaan we gezamenlijk aan de slag met de ambities en doelen voor duurzaamheid en klimaat. Als eerste stap in dit proces is deze startnotitie opgesteld.

In deze notitie omschrijven we:

- welke kaders we hanteren,
- met welke speerpunten we aan de slag gaan, en
- op welke manier we dat gaan doen.

Wist u dit al?

Buren wekte in 2016 **23,4%** van haar energie op een duurzame manier op.

Op het gebied van energie telt alles mee binnen ons grondgebied: van snelwegen tot de **waterkrachtcentrale** van Rijkswaterstaat in Maurik.

Wist je dat de **temperatuur in Nederland** harder is gestegen dan gemiddeld: **1,7 graden** in Nederland tegenover **0,8** mondiaal.

Elk jaar gebruiken we **méér energie** in plaats van dat we **besparen**.

Het aantal **elektrische auto's** in ons land stijgt snel, er zijn nu 3 openbare **laadpalen** in onze gemeente.

Dorpen veel minder last hebben van **hitte** dan de stad. Hoe minder steen hoe beter!

Inwoners met **vragen** over energie kunnen gratis terecht bij het **energieloket**.

Buren is een aantrekkelijke gemeente voor **projectontwikkelaars** van zon en wind, we hebben heel veel grondgebied!

Een **gemiddeld huishouden** in Nederland stoot jaarlijks ongeveer **23.000 kilo CO2** uit.

Het is te verwachten dat we op den duur ook **energie** moeten gaan opwekken **voor andere gemeenten** met een kleiner grondgebied.

Eén **windmolen** van 3 MW wekt evenveel energie op als 8 ha **zonneveld**.

2. Onze opgaven

2.1 Focus op drie onderdelen

Duurzaamheid en klimaat zijn brede begrippen. Deze begrippen omvatten een breed scala aan thema's zoals energie, klimaat, biodiversiteit, afval en circulaire economie. We moeten echter kiezen op welke onderdelen we de beschikbare capaciteit en middelen nu vooral voor gaan inzetten.

Hoe hebben we de prioriteiten gekozen?

Om de goede keuzes te kunnen maken hebben we in de afgelopen periode een verkenning uitgevoerd. We hebben gesprekken gevoerd met vertegenwoordigers van de gemeenteraad en met betrokken inwoners. Op 21 juni 2018 heeft de raad klimaat en duurzaamheid tot belangrijkste thema verkozen. Op 7 juli 2018 organiseerde de gemeente een klimaatcollege. Inwoners en raadsleden waren welkom voor informatie over doelstellingen en opgaven.

Bij het kiezen van onze prioriteiten zijn we – mede op basis van de verkennende gesprekken en vragen en wensen die daaruit naar voren zijn gekomen – uitgegaan van de volgende vragen:

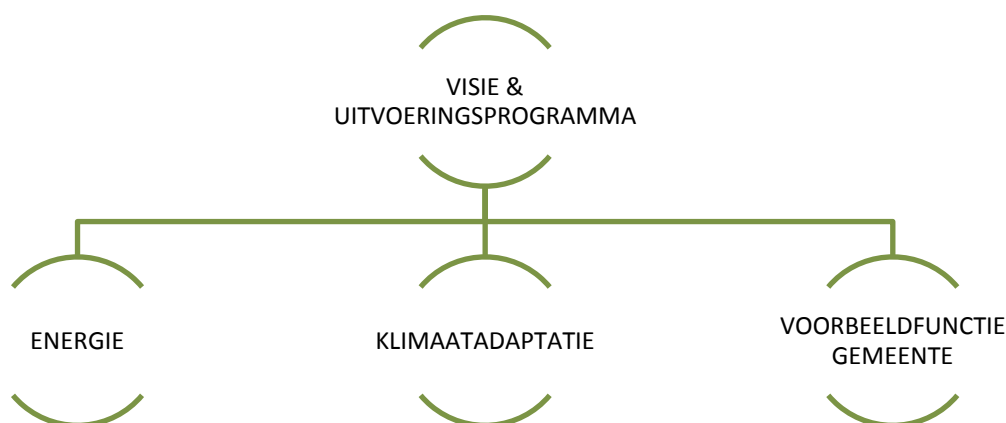
- Wat zijn de harde afspraken?
- Waar liggen de grootste opgaven?
- Hoeveel invloed en regie heeft de gemeente?
- Hoeveel invloed heeft het op inwoners? En hoeveel invloed hebben zij zelf?

Dit zijn onze speerpunten

Het voorstel is om met de volgende speerpunten als eerste aan de slag te gaan in de periode tot en met 2022:

- 1) Energie,
- 2) Klimaatadaptatie, en
- 3) Voorbeeldfunctie gemeente.

Hieronder zijn de speerpunten schematisch weergegeven. De gemaakte keuze houdt niet in dat we niets doen op de andere thema's zoals afval en circulaire economie. Het geeft aan op welke onderdelen de prioriteit zal liggen in de komende periode.

We werken de speerpunten nog verder uit

In de komende periode gaan we doelen en ambities voor de gekozen speerpunten omzetten naar een klimaatvisie. Op basis van de visie stellen we een uitvoeringsprogramma op. Daarin staan de concrete maatregelen die we nemen om de doelen te halen. Waar mogelijk doen we dat met onze inwoners, ondernemers en maatschappelijke partners. We houden in de uitwerking van de klimaatvisie en het uitvoeringsprogramma rekening met de punten die in de begroting aan de orde zijn gekomen.

In de volgende paragrafen lichten we de gekozen speerpunten verder toe. Per onderdeel leest u:

- wat de kaders zijn,
- wat er nu al gebeurt,
- wat het voorstel is om nog te gaan doen (in het kader van de klimaatvisie) en,
- wat de quick wins zijn waarmee we direct kunnen starten.

2.2 Speerpunt 1: Energie

Wat zijn de kaders?

De gemeente Buren heeft al op drie niveaus afspraken gemaakt over de doelen die behaald moeten worden. Namelijk op nationaal, provinciaal en regionaal niveau. U leest er hier meer over.

Nationaal: Klimaatakkoord

Over de te bereiken doelen is een Klimaatwet in voorbereiding. De doelen worden vertaald in een Nationaal Klimaatakkoord. Op hoofdlijnen zijn de afspraken uit het akkoord reeds vastgelegd. De VNG vertegenwoordigde de gemeenten daarbij. In dit akkoord is afgesproken dat alle gemeenten eind 2021 een 'warmtevisie' hebben. Want energie gaat niet alleen om elektriciteit, maar ook over warmte. Het doel: een traject uitstippelen om te zorgen dat in 2050 alle wijken aardgasvrij zijn. Als Buren maken we duidelijk wat de alternatieve warmtevoorziening wordt en wanneer we met de verschillende wijken aan de slag gaan. In 2019 maken we een start met die warmtevisie.

Provinciaal: Gelders Energie Akkoord (GEA)

De gemeente Buren heeft het Gelders Energie Akkoord (GEA) ondertekend. Dit is al uitgangspunt opgenomen in het coalitieakkoord. We gaan ons dus inspannen om bepaalde doelstellingen te halen. Het GEA monitort om de twee jaar of dit de gemeenten lukt. Daarnaast is de GEA vooral een organisatie om verschillende partijen samen te brengen en kennis te delen.

Dit zijn de belangrijkste doelen:

- Een besparing van 1,5% energie per jaar.
- In 2023 wordt ten minste 16% van de energie duurzaam opgewekt.
- In 2050 is onze gemeente energieneutraal (het einddoel).

**GELDERS
ENERGIEAKKOORD**

Regio Rivierenland: Regionale Energie Strategie (RES)

In 2017 stemden de gemeenteraden in Rivierenland in met de startnotitie 'Groene Groei Rivierenland'. Rivierenland besloot hiermee om regionaal samen te werken op een drietal duurzaamheidsthema's: energietransitie, circulaire economie en biobased economy. De prioriteit ligt bij het thema energietransitie. Dat is inmiddels als eerste opgepakt: Regio Rivierenland start met de Regionale Energie Strategie.

In het Klimaatakkoord is dit traject inmiddels verplicht gesteld voor alle regio's in Nederland. Daarom ontvangen alle gemeenteraden van Rivierenland begin 2019 een aanvullende startnotitie waar het verplichte karakter uit blijkt. In het derde kwartaal van 2019 wordt de RES aan de raden voorgelegd.

De RES gaat over de sectoren 'elektriciteit' en 'gebouwde omgeving'. VNG noemt de RES een regionaal samenwerkingsverband voor de ruimtelijke inpassing van de energietransitie. In 2019 doen we als regio een bod aan het Rijk: we zeggen hoeveel minder CO2 we als regio willen uitstoten in 2030. Daarna bepalen de gemeenten in de regio Rivierenland onderling hoeveel CO2 zij elk gaan besparen. Zo verdelen we de totale regionale opgave.

Wat doen we al?

Op het gebied van energiebesparing lopen o.a. de volgende activiteiten:

Waar?	Wat?
Basisscholen	Energielessen
Sport- en dorpsvoorzieningen	Gratis energiescans
Gebouwen van stichtingen en verenigingen	Revolverend fonds voor energiebesparende maatregelen
Gebouwen van de gemeente	Energiebesparende maatregelen (zoals LED-verlichting)
Bedrijven (midden- en grootbedrijf)	Bevorderen van energiemaatregelen, de Omgevingsdienst Rivierenland (ODR) treedt waar nodig handhavend op
Grondgebied van de gemeente	Beleid formuleren voor grondgebonden zonnevelden. De gemeente wil aan de slag met initiatiefnemers voor zonnevelden, maar een zonneveld heeft invloed op het landschap en de directe omgeving van inwoners. Het beleid dat wordt opgesteld geeft voorwaarden die de gemeente Buren stelt aan te realiseren zonnevelden.

Wat we voorstellen om te gaan doen?

- We gaan verder aan de slag met de energietransitie op basis van de gemaakte afspraken (besparing van 1,5% per jaar en ten minste 16% duurzame energie in 2023).
- We stellen een warmtevisie op (2021 gereed).
- We gaan beleid voor windenergie opstellen. Het gaat daarbij niet alleen om ruimtelijke voorwaarden, maar ook over voorwaarden voor participatie in de opbrengsten. We houden rekening met het beleid uit de Windvisie van de provincie Gelderland en de instrumenten die de provincie Gelderland kan inzetten om windparken toe te staan.
- Energie speelt uiteraard ook een grote rol binnen het derde speerpunt: onze voorbeeldfunctie gemeente.

Wat zijn de Quick Wins?

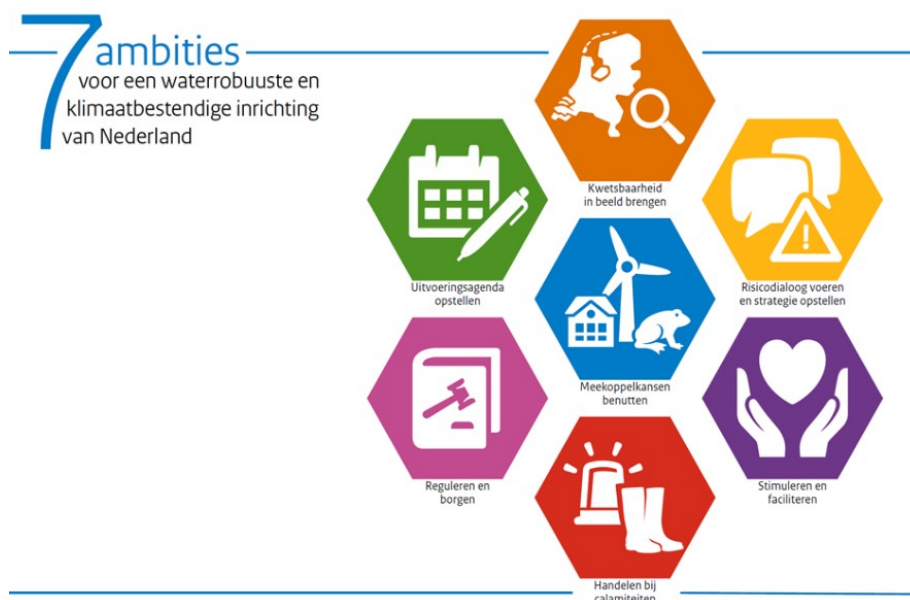
- We willen in 2019 starten met een duurzaamheidslening voor onze inwoners. Daarmee kunnen zij hun woning verduurzamen. Het voorstel hiervoor komt in het voorjaar van 2019 in de raad.
- We maken in prestatieafspraken met woningbouwcorporaties. In 2019 gaan we in gesprek over het nemen van extra duurzaamheidsmaatregelen.

2.3 Speerpunt 2: Klimaatadaptatie

Wat zijn de kaders?

Nationaal Deltaplan Ruimtelijke Adaptatie

Er is een Nationaal Deltaplan Ruimtelijke Adaptatie. Het doel: Nederland moet in 2050 klimaatbestendig en waterrobuust zijn. Daarvoor kijken we naar vier onderwerpen: wateroverlast, hitte, droogte en overstromingen. Alle gemeenten brengen hun zwakke plekken in beeld en gaan hieraan werken op basis van een uitvoeringsprogramma.

Wat doen we al?

- We voeren een regionale stresstest uit voor ons gehele grondgebied. Daarmee krijgen we globaal inzicht in de zwakke plekken in onze gemeente, zowel voor wateroverlast als droogte.
- We zorgen voor waterberging en groen in de gemeente.

Wat we voorstellen om te gaan doen?

- Straks zijn de zwakke plekken in onze gemeente bekend. Dan zoomen we daar in 2019 en 2020 dieper op in met een lokale stresstest.
- De uitkomsten van de lokale stresstest bespreken we met partners. Aan de hand hiervan maken we een visie en uitvoeringsprogramma.
- Waar nodig passen we de inrichting van de openbare ruimte aan. Dat doen we aan de hand van het uitvoeringsprogramma.

Wat zijn de Quick Wins?

- We nemen de uitgangspunten voor klimaatadaptatie mee in nieuw beleid. In elk geval in het Integraal Beleid Openbare Ruimte, het nieuwe Groen- en Bomenbeleidsplan, de Omgevingsvisie en in nieuwe ruimtelijke plannen.

2.4 Speerpunt 3: Voorbeeldfunctie

Gemeenten hebben een voorbeeldfunctie. Dat nemen wij serieus. Daarom kijken we hoe we onze eigen bedrijfsvoering zo duurzaam mogelijk kunnen maken. Voorbeelden zijn onder andere het verduurzamen van gemeentelijk vastgoed, energiebesparing, mobiliteit, het aanleggen van meer oplaadpunten voor elektrische auto's en het duurzaam inkopen en aanbesteden.

Wat doen we al?

- We werken digitaal. Zo gebruiken we zo min mogelijk papier.
- De gemeente Buren koopt haar stroom 100% duurzaam in.
- We vervangen de verlichting in het gemeentehuis door led-verlichting.

Wat we voorstellen om te gaan doen?

- We gaan zo veel mogelijk duurzaam inkopen. Hiervoor gaan we in 2019 beleid formuleren.
- We onderzoeken hoe we gemeentelijke panden duurzamer kunnen maken. Hiervoor stellen we een plan van aanpak op.
- In de dienstverleningsovereenkomst met Avri nemen we klimaat- en duurzaamheidsaspecten op.

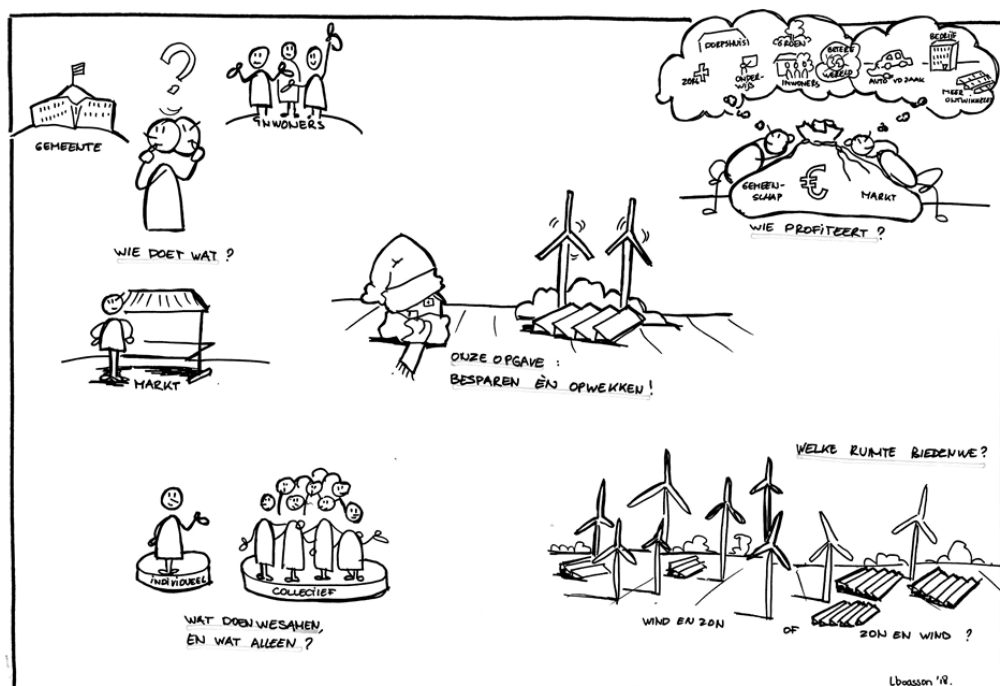
Wat zijn de Quick Wins?

- In het gemeentehuis gaan we afval scheiden.
- We onderzoeken welke duurzaamheidsmaatregelen we op korte termijn kunnen uitvoeren voor de gemeentelijke panden.
- Bij regulier onderhoud of renovatie kijken we of we gelijk iets aan duurzaamheid kunnen doen.
- We gaan communiceren wat we al doen.
- Stimuleren van meer duurzame mobiliteit door de ambtelijke organisatie, bijvoorbeeld door het gebruik van een elektrische fiets voor woon-werkverkeer.

3. Onze aanpak

3.1 Uitgangspunten: samen, proactief en kerngericht

In de gemeente Buren willen we het thema duurzaamheid en klimaat integraal opzetten. We willen de stap zetten van denken naar doen. Daarvoor zijn allerlei activiteiten nodig. Namelijk op het gebied van bewustwording, activering, samenwerking en actie. Deze startnotitie geeft daar sturing aan.

Voor het op te starten proces hanteren we een aantal uitgangspunten. Daarbij spelen we in op het thema van het coalitieakkoord: samen, proactief en kerngericht. U leest onze uitgangspunten hieronder.

➤ **Samen met de gemeenschap**

In de samenleving is veel kennis en ervaring aanwezig. De gemeente wil daarom iedereen uitnodigen en enthousiasmeren: denk mee en neem zelf initiatief! We trekken op met inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties. Samen geven we invulling aan de aanpak voor duurzaamheid en klimaat. Want de beste oplossingen ontstaan in de gemeenschap zelf, worden gedragen door de gemeenschap en zijn nooit uitsluitend het product van de gemeente.

➤ **Samen met de regio**

Duurzaamheid en klimaat stoppen niet bij de gemeentegrens. Gemeenten en organisaties in de regio kunnen elkaar helpen. Dat wil de rijksoverheid ook graag. Samen kunnen zij investeren, kennis en expertise uitwisselen, innovatieve ideeën de ruimte geven en taken onderling verdelen. Zo gaan we efficiënt om met beschikbare personele capaciteit, financiële middelen én ruimte. En zo kunnen we de doelen halen.

➤ **Korte én lange termijn**

Er zijn maatregelen op korte en lange termijn nodig.

- Korte termijn successen (quick wins) zijn nodig om bewustwording te creëren. En ze werken inspirerend: we kunnen laten zien dat de aanpak echt iets oplevert voor de samenleving.
- Een lange termijn aanpak is nodig om richting te houden. Zo'n aanpak geeft focus aan alle inspanningen die nodig zijn om de gestelde doelen te bereiken.

➤ Doorlopend en flexibel proces

We willen de doelen bereiken. Daar zetten we op in, samen met inwoners en andere partners, door middel van diverse projecten en activiteiten. Het is een traject met nog onbekende wegen en richtingen en met vele keuzes en dilemma's, bijvoorbeeld:

- Wat doen we zelf en wat laten we over aan de markt?
- Wie beschikt er straks over de opbrengsten?
- Wat doen we individueel en wat collectief?
- Welke ruimte willen we bieden aan zon en wind?

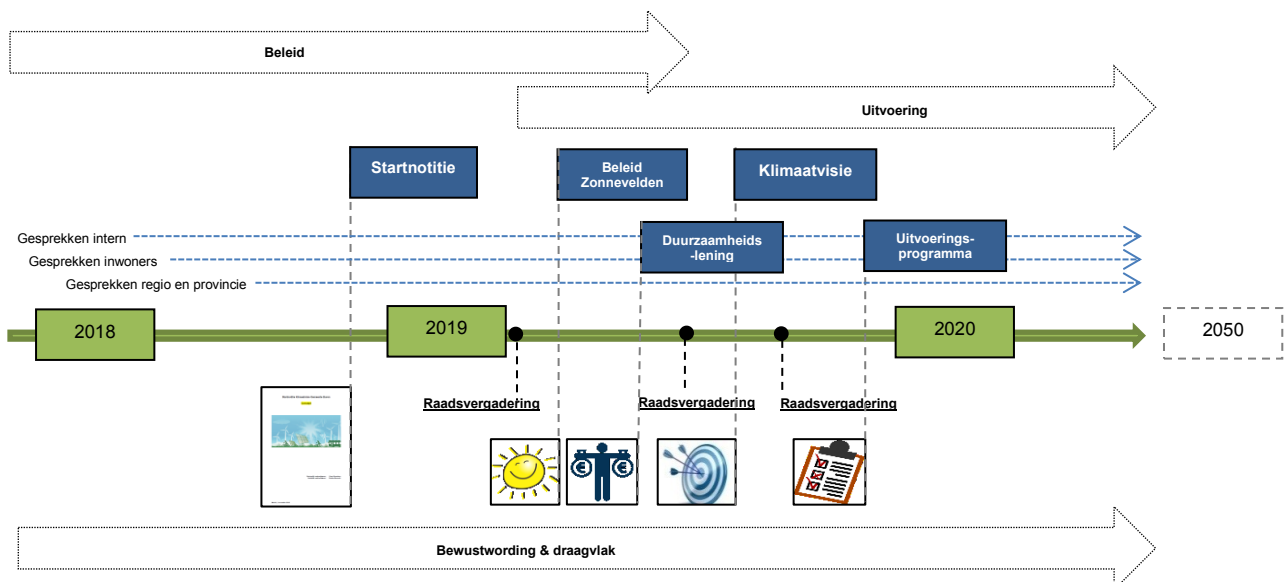
We gaan kijken hoe we daar het beste sturing aan kunnen geven.

De genoemde uitgangspunten werken we verder uit in de klimaatvisie. Naast de inhoud is namelijk het proces van belang voor het bereiken van de doelen en ambities.

3.2 Proces

Hierna ziet u een schematische weergave van het proces dat we gaan volgen. We onderscheiden de volgende mijlpalen en activiteiten (op hoofdlijnen):

- Deze startnotitie markeert het begin van het proces.
- Daarna gaan we in gesprek met onze inwoners en overige stakeholders. Op basis daarvan gaan we aan de slag met het opstellen van de klimaatvisie en het uitvoeringsprogramma. We leggen de klimaatvisie voor aan de raad en het uitvoeringsprogramma aan het college.
- Het beleid voor grondgebonden zonnevelden wordt in het voorjaar van 2019 voorgelegd aan de raad.
- Ook het voorstel voor de duurzaamheidslening komt in de eerste helft van 2019 in de gemeenteraad.
- Zijn er nieuwe kansen om snel resultaten te boeken (quick wins)? Als het maar even kan pakken we die direct op.
- Intussen is er een doorlopend proces: het creëren van bewustwording en van draagvlak. Dat is zowel intern als extern nodig. Dit doen we door communicatie en voorlichting (onder andere het Energieloket). Maar bijvoorbeeld ook door duurzame initiatieven 'in the spotlight' te zetten.

Dit staat er in de klimaatvisie

De klimaatvisie beschrijft de strategie en doelstellingen voor de speerpunten en formuleert uitgangspunten voor de uitvoering. De bestaande of toekomstige vraagstukken komen aan bod. Daarna beschrijven we de keuzes en richtingen die Buren hierbij kiest, zowel inhoudelijk als wat betreft het proces.

Dit staat er in het uitvoeringsprogramma

Het uitvoeringsprogramma is meer concreet. Hier staat:

- wat we concreet gaan doen,
- welke stappen we nemen,
- wie deze gaat zetten,
- binnen welke periode,
- met welke budgetten, en
- hoe we gaan monitoren of we bereiken wat we willen bereiken.

Bewustwording van alle partijen

We maken partijen bewust van de bijdrage die zij kunnen leveren aan duurzaamheid en klimaatadaptatie. Daarmee groeit de bereidheid om in actie te komen. Het gaat hierbij niet alleen om de inwoners, ondernemers en maatschappelijke partners, maar heel nadrukkelijk ook om de gemeentelijke organisatie zelf. Het belangrijkste instrument hierbij is communicatie.

3.3 Organisatie

Verantwoordelijkheden

De gemeenteraad:

- legt op hoofdlijnen de kaders vast voor de visie en de uitvoering;
- stelt de benodigde budgetten beschikbaar;
- controleert of het college de plannen binnen de gestelde kaders uitvoert.

Het college:

- is beslissingsbevoegd voor de uitvoering (op basis van de startnotitie, vastgestelde visie en het uitvoeringsprogramma).

De raad nemen we regelmatig mee in het proces, ook via de themabijeenkomsten in het kader van de begroting. Op deze manier kan de raad haar controlerende functie goed uitvoeren. Eén keer per jaar plannen we een informatieve/interactieve bijeenkomst met de raad.

Hoe gaan we dit doen?

We gaan een organisatie inrichten die de werkzaamheden in samenhang gaat aansturen en uitvoeren. Ook moet een goede afstemming tussen bestuur en ambtelijke organisatie worden geborgd. We zorgen ervoor dat de kennis en expertise uit de organisatie wordt samengebracht. Daarnaast zorgen we ervoor dat communicatie en financiën goed zijn ingebed in de organisatie. De procesmanager duurzaamheid bewaakt samen met de beleidsmedewerker duurzaamheid de samenhang binnen de organisatie.

We werken samen met onze partners

We werken nauw samen met onze partners voor de doelstellingen uit het GEA en de RES. Daarnaast zijn er meerdere stakeholders met wie we regelmatig contact hebben, afstemmen en samenwerken, zoals: Alliander, woningbouwcoöperaties, energiecoöperaties (b.v. eCoBuren), het Energieloket, de GGD, Avri, regio, waterschap en provincie. We zoeken hen op wanneer zij relevant zijn voor het onderwerp.

We vormen een klankbordgroep

We stellen een klankbordgroep in. In de klankbordgroep nemen vertegenwoordigers vanuit de gemeenschap (inwoners, bedrijven, maatschappelijke organisaties) zitting die affiniteit of deskundigheid hebben op het gebied van duurzaamheid en/of klimaatadaptatie. Dit biedt de gelegenheid om voortdurend zaken af te stemmen, input te krijgen en draagvlak te creëren. De samenstelling van de klankbordgroep kan variëren, afhankelijk van de fase of specifieke projecten die op een bepaald moment actueel zijn.

Werkgroep Ruimte

Periodiek gaan we met vertegenwoordigers uit de gemeenteraad in gesprek over duurzaamheid en klimaatadaptatie. Dit agenderen we via de bestaande werkgroep Ruimte of we zetten - desgewenst - een aparte werkgroep op voor het thema Duurzaamheid.

3.4 Participatie en communicatie

Participatie en kerngericht werken

De gemeente Buren vindt participatie en in het bijzonder kerngericht werken belangrijk. We gaan onze inwoners in de komende periode betrekken bij de totstandkoming van de Klimaatvisie en de verdere uitvoering. We sluiten daarbij zoveel mogelijk aan bij het lopende traject rondom burgerparticipatie en kerngericht werken in onze gemeente, o.a. de pilots die georganiseerd worden in het kader van kerngericht werken. Waar dat vanwege gestelde termijnen of gemaakte afspraken niet kan, volgen we ons eigen spoor om de inwoners tijdig te betrekken.

Om input op te halen voor de klimaatvisie gaan we actief in gesprek met inwoners en andere stakeholders. We willen iedereen uitnodigen om mee te denken. En dat doen we langs verschillende wegen en sporen en via de inzet van verschillende instrumenten. Bij het uitvoeringsprogramma maken we een onderscheid in de uitvoering van maatregelen die gemeentebreed van belang zijn en de uitvoering van maatregelen die we kerngericht oppakken.

We zoeken logische momenten om naar buiten te treden. Zo gaat ook energietoespraak eCoburen volgend jaar alle kernen langs. We kijken of we daarop kunnen aansluiten en dit gezamenlijk kunnen oppakken.

Verschillende kanalen

Met de inwoners bepalen we op welke manier zij geïnformeerd willen worden. We hebben uiteraard onze gebruikelijke kanalen:

- website van de gemeente;
- magazine StadBuren;
- pagina gemeentenieuws ;
- social media.

Wanneer er behoefte aan is, ontwikkelen we een aparte webpagina. Daar kunnen inwoners, ondernemers en maatschappelijk partners elkaar kunnen ontmoeten en worden initiatieven vanuit de gemeenschap in beeld gebracht.

Naast de gebruikelijke kanalen gaan we breed kijken welke andere instrumenten we kunnen inzetten om onze inwoners te betrekken en enthousiasmeren.

Uitwerking in communicatieplan

De wijze waarop we concreet invulling geven aan participatie en communicatie werken we nog nader uit in een communicatieplan.

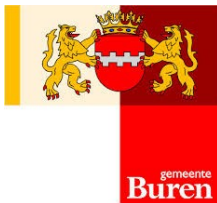
3.4 Financiën

In de begroting voor 2019 is € 40.000,-- opgenomen voor klimaat en duurzaamheid. Een groot gedeelte hiervan is bestemd voor het opstellen van de visie en het uitvoeringsprogramma en het organiseren van bijeenkomsten.

Wij doen een voorstel voor de benodigde kosten en financiering van de activiteiten die we willen uitvoeren. Dat doen wij op basis van de visie en het uitvoeringsprogramma.

Omdat duurzaamheid een breed thema is, komt de financiering van de uitwerking niet alleen uit het budget van Milieubeheer maar ook uit andere gemeentelijke budgetten.

Voor de grote maatschappelijke opgaven – waaronder de energietransitie – werken het Rijk, gemeenten, provincies en waterschappen aan een gezamenlijke aanpak via het Interbestuurlijk Programma (IBP). Mogelijk dat in dat kader ook (extra) middelen beschikbaar kunnen komen.

Voorbespreking II

Dossiernummer	689
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	19 februari 2019
Agendapunt	2.4
Omschrijving	Kunstgrasvelden voetbalvereniging BZS: 21.00 – 21.30 uur
Organisatieonderdeel	Team Beleid
Eigenaar	Marringa, J.
Portefeuillehouder	G.J. Keller

Bijlagen
D.023434 Raadsvoorstel Kunstgrasvelden voetbalvereniging B.Z.S.
D.023637 Raadsbesluit Kunstgrasvelden voetbalvereniging B.Z.S.

Geagendeerd	Vergaderdatum
Collegevergadering	22 januari 2019
Collegevergadering	29 januari 2019
Agendacommissie	7 februari 2019
Voorbespreking II	19 februari 2019
Raadsvergadering	5 maart 2019

Voorgesteld besluit

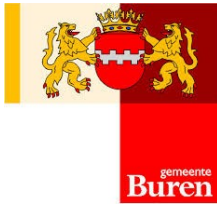
1.a In te stemmen met het door het college van burgemeester en wethouders beeindigen van de inkoop- en aanbestedingsprocedure voor de renovatie van een kunstgrasveld in Beusichem door niet te gunnen.

1.b Het budget van € 200.000,-- voor de renovatie van het kunstgrasveld in Beusichem ter beschikking te stellen aan B.Z.S.

1.c Garant te staan voor een lening van B.Z.S. van maximaal € 300.000,-- voor de aanleg van een tweede kunstgrasveld onder de volgende voorwaarden:

- jaarlijks berekenen van gemeentelijke kosten aan B.Z.S.;
- nakomen aflossingsverplichting aan de geldverstrekker in 25 jaar indien B.Z.S. niet aan deze verplichting voldoet.

Indien er geen positief besluit genomen wordt over beslispunt 1:

2. een bedrag van € 61.000,-- extra beschikbaar stellen te voor de renovatie van het kunstgrasveld in Beusichem.

Datum vergadering gemeenteraad	Voorstelnummer
5 maart 2019	D.023434 Z.009831

Voorstel ingebracht door J.G. Marringa
Portefeuillehouder G.J. Keller
Begrotingsprogramma en
taakveld sport en
sportaccommodaties

Onderwerp **Kunstgrasvelden voetbalvereniging
B.Z.S.**

Voorgesteld besluit

- 1.a In te stemmen met het door het college van burgemeester en wethouders beeindigen van de inkoop- en aanbestedingsprocedure voor de renovatie van een kunstgrasveld in Beusichem door niet the gunnen.
- 1.b Het budget van € 200.000,-- voor de renovatie van het kunstgrasveld in Beusichem ter beschikking te stellen aan B.Z.S..
- 1.c Garant te staan voor een lening van B.Z.S. van maximaal € 300.000,-- voor de aanleg van een tweede kunstgrasveld onder de volgende voorwaarden:
 - jaarlijks berekenen van gemeentelijke kosten aan B.Z.S.;
 - nakomen aflossingsverplichting aan de geldverstrekker in 25 jaar indien B.Z.S. niet aan deze verplichting voldoet.

Indien er geen positief besluit genomen wordt over beslispunt 1:

2. Een bedrag van € 61.000,-- extra beschikbaar stellen te voor de renovatie van het kunstgrasveld in Beusichem.

Samenvatting van het voorstel

De raad besloot in januari 2018 om € 200.000,-- beschikbaar te stellen voor de renovatie van het kunstgrasveld van voetbalvereniging B.Z.S. De aanbesteding komt veel hoger uit en de gemeente vraagt aan B.Z.S. om de renovatie uit te voeren.

Daarnaast vraagt B.Z.S. de gemeente om garantstelling voor een lening van max. € 300.000,-- voor de aanleg van een tweede kunstgrasveld. De voetbalvereniging groeit en heeft niet 1 maar 2 kunstgrasvelden nodig om de activiteiten te organiseren. B.Z.S. is een actieve en gezonde vereniging die zich ontwikkelt tot een open club met activiteiten voor de inwoners.

In dit raadsvoorstel wordt de raad gevraagd een keuze te maken tussen twee opties:

1. Aan B.Z.S. een bedrag van € 200.000 beschikbaar te stellen voor de renovatie van het kunstgrasveld en als gemeente garant te staan voor een lening van max. € 300.000,-- voor een nieuw tweede kunstgrasveld.
2. Tot een extra krediet van € 61.000,-- te besluiten zodat de gemeente de renovatie zelf kan uitvoeren van het kunstgrasveld.

HOOFDLIJNEN

1. Wat is de aanleiding van dit voorstel en wat is het (wettelijk) beleidskader?

Voetbalvereniging B.Z.S. ontwikkelt zich tot een open club op een vitaal sportpark. Het is een groeiende en gezonde club met een visie op de lange termijn. B.Z.S. heeft 26 elftallen die spelen en trainen op een kunstgrasveld en een grasveld. De druk op beide velden is groot, waarbij het gebruik van het grasveld vanwege herstel van de grasmat beperkt is. De rek is er wat betreft bespeelbaarheid uit. De toplaag van het kunstgrasveld is verouderd en moet in 2019 vervangen worden.

Open clubs hebben niet alleen een aanbod voor de leden en bieden activiteiten voor de inwoners uit de omgeving. Het zijn ontmoetingsplaatsen waar een aanbod voor alle leeftijden met sport, bewegen en gezondheid te vinden is. Open clubs hebben kaders nodig om het aanbod te ontwikkelen, waaronder een goede accommodatie. De gemeente Buren ondersteunt deze ontwikkeling naar open clubs en vitale sportparken.

De gemeenteraad besloot in januari 2018 om € 200.000,-- beschikbaar te stellen voor de renovatie van het kunstgrasveld van voetbalvereniging B.Z.S.. De biedingen in de aanbesteding zijn veel hoger dan begroot, dus de aanbesteding is nog niet afgerond. Met dit voorstel wordt gezocht naar een oplossing. B.Z.S. wil haar accommodatie moderniseren en zelf het andere grasveld ombouwen tot een tweede kunstgrasveld. De vereniging vroeg in het najaar van 2018 aan de gemeente een garantstelling voor een lening. Het tweede kunstgrasveld is een initiatief van B.Z.S. en is geen onderdeel van de verzelfstandiging van de sportaccommodaties met de B.V.V.. De B.Z.S. is verantwoordelijk voor het onderhoud van het tweede kunstgrasveld en kan onderhoud en vervanging niet verhalen op de gemeente of op de B.V.V..

De Wet financiering decentrale overheden (FiDO) geeft aan dat gemeenten garant kunnen staan voor leningen van organisaties die de publieke taak dienen. Buren heeft geen invulling gegeven aan de term 'publieke taak'. Het verlenen van garantstellingen aan sportverenigingen om verbetering van een sportcomplex mogelijk te maken is een voorbeeld van dienen van het publiek belang voor de gemeenschap. Het college ondersteunt de vraag van B.Z.S., omdat de voetbalvereniging een belangrijke rol heeft in de kernen rondom Beusichem.

B.Z.S. gaat een lening met een zeer gunstig rentepercentage aanvragen bij de Nederlandse Waterschapsbank voor maximaal € 300.000,--. Dit is voor de club veel gunstiger dan de tarieven van de commerciële banken. Eerder was er sprake van twee 50% garantstellingen door twee partijen, de Stichting Waarborgfonds Sport (SWS) en de gemeente. De Nederlandse Waterschapsbank werkt niet samen met SWS, zodat in dit traject een 100% garantstelling door de gemeente over blijft.

2. Wat is het beoogde effect; wat willen we bereiken? En waarom op deze manier?

1. Renovatie van het kunstgrasveld in Beusichem.
2. B.Z.S. de mogelijkheid bieden om een tweede kunstgrasveld aan te leggen en daarmee de groei van het aantal leden op te vangen en door te groeien naar een open club. Voor deze investering in een tweede kunstgrasveld moet de vereniging een lening afsluiten waarvoor een gemeentelijke garantstelling nodig is.
3. Uitstel van de renovatie en de aanleg van het 2^e kunstgrasveld betekenen hogere kosten en een langer traject voor de club. Door vroeg in het kalenderjaar het werk uit te voeren bespaart de club kosten, aangezien uitvoering in de zomer duurder is.

4. Wat zijn de nadelen en/of mogelijke risico's als de raad het voorstel overneemt?

Garantstelling: bij het niet of slecht afbetalen van de lening door B.Z.S. is de gemeente verantwoordelijk voor de afbetaling.

Alleen renovatie door gemeente: de bespeelbaarheid van de velden in Beusichem is onvoldoende voor de gewenste ontwikkeling van de vereniging. Er kunnen minder leden en teams voetballen.

5. Wat betekent het als de raad dit voorstel *niet* overneemt?

Het niet renoveren van het kunstgrasveld in Beusichem betekent dat er op het veld onveilige situaties kunnen ontstaan door gebreken op het veld. Het veld wordt afgekeurd en de vereniging kan haar doelstelling en lange termijnvisie niet meer waar maken.

6. Is het een begrotingswijziging?

1. Bij besluit 1: nee.
2. Bij besluit 2: ja.

TOELICHTING EN UITVOERING

7. Beleidskader

Sport- en accommodatiebeleid.

8. Effectmeting, planning en evaluatie

- Planning
Na besluit over dit raadsvoorstel treden wij in overleg met B.Z.S. om het besluit uit te werken.
- Evaluatie
In juni 2019 evalueren we het gelopen proces intern en met B.Z.S..

9. Financiën

Een positief besluit over beslispunt 1 heeft de volgende consequenties:

Het aan B.Z.S. beschikbaar stellen van € 200.000,-- en een garantstelling voor max. een bedrag van € 300.000 hebben de volgende financiële consequenties (zie tabel hieronder).

Voor de garantstelling doen wij een onderzoek naar de financiële gezondheid van B.Z.S..

Besluitvorming over de garantstelling is dus onder voorbehoud van deze financiële beoordeling.

Begroting	Taakveld / onderwerp	Effect	Begrotings- wijziging
Taakveld Taakveld	Sportaccomo- -daties Treasury	€ 200.000 werkelijke uitgaven/lasten Garantstellingsvergoedingen geschat € 375,- p/j (baten/inkomsten)	Nee Nee, bedrag te laag
Balanspost:	Weerstand- vermogen	De risico's van garantstelling monitoren, beoordelen en opnemen in de rapportages de komende 25 jaren	Nee, onderdeel bedrijfsvoering

Een positief besluit over beslispunt 2 heeft de onderstaande financiële consequenties.

Het nog beschikbaar te stellen extra krediet van € 61.000,-- is inclusief BTW en bedoeld voor de renovatie van het kunstgrasveld in Beusichem en komt boven op de € 200.000,--, die eerder bij de vijfde 2-maandsrapportage 2018 beschikbaar gesteld is voor de renovatie van het eerste kunstgrasveld.

Begroting	Taakveld / onderwerp	Effect	Begrotings-wijziging
Taakveld	Sportaccommo- -daties	€ 61.000,-- extra begrotingslasten en in totaal beschikbaar: € 261.000,--	Ja, € 61.000,--
Stand algemene reserve na beschikbaar stellen krediet € 61.000,--:			
Verwachte stand per 31-12-2018:			2.532.000
Verwachte stortingen t/m 2021:			1.946.981
verwachte onttrekkingen t/m 2021:			-352.726
Voorstel renovatie kunstgras 2019:			-61.000
Verwachte stand per 31-12-2021:			4.065.255

10. Communicatie

Na het besluit stelt de gemeente B.Z.S. op de hoogte. Daarna wordt een persbericht verstuurd.

11. Burgerparticipatie

Met B.Z.S. is overlegd om tot een maximale uitkomst voor de vereniging en de gemeente te komen. De win-winsituatie levert voor B.Z.S. de mogelijkheid om door te groeien naar een open club, met activiteiten voor leden en inwoners. Voor de gemeente is het belangrijk dat de renovatie van het kunstgrasveld afgerond wordt.

12. Deregulering

Er is bij dit besluit geen sprake van deregulering.

13. Achtergrondinformatie

Raadsvoorstel 'Verzelfstandiging buitensportaccommodaties januari 2018.

Bijlagen:

- Raadsbesluit

Inlichtingen bij:

Naam	J. Marringa
Team	Beleid

Datum vergadering gemeenteraad	Voorstelnummer	Besluitnummer
5 maart 2019	[nummer voorstel]	D.023637 Z.009831

Onderwerp **Kunstgrasvelden voetbalvereniging B.Z.S.**

De Gemeenteraad van Buren;

Gelezen het voorstel van het college van burgemeester en wethouders d.d. 29 januari 2019;

besluit:

- a In te stemmen met het door het college van burgemeester en wethouders beeindigen van de inkoop- en aanbestedingsprocedure voor de renovatie van een kunstgrasveld in Beusichem door niet the gunnen.
- 1.b Het budget van € 200.000,-- voor de renovatie van het kunstgrasveld in Beusichem ter beschikking te stellen aan B.Z.S..
- 1.c Garant te staan voor een lening van B.Z.S. van maximaal € 300.000,-- voor de aanleg van een tweede kunstgrasveld onder de volgende voorwaarden:
 - jaarlijks berekenen van gemeentelijke kosten aan B.Z.S.;
 - nakomen aflossingsverplichting aan de geldverstrekker in 25 jaar indien B.Z.S. niet aan deze verplichting voldoet.

Indien er geen positief besluit genomen wordt over beslispunt 1:

- 2. Een bedrag van € 61.000,-- extra beschikbaar te stellen voor de renovatie van het kunstgrasveld in Beusichem.

Vastgesteld in de openbare vergadering van 5 maart 2019,

De griffier, De voorzitter,

G. van Droffelaar J.A. de Boer MSc

Voorbespreking II

Dossiernummer	681
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	19 februari 2019
Agendapunt	2.5
Omschrijving	Blijverslening: 21.45 – 22.15 uur
Organisatieonderdeel	Team Beleid
Eigenaar	Ooijen, M. van
Portefeuillehouder	S.T. Klein– de Jong

Bijlagen
D.016742 Raadsvoorstel Blijverslening
D.018021 Raadsbesluit Blijverslening
Verordening Blijverslening gemeente Buren 2019
Achtergrondinformatie SVn Blijverslening voor gemeenten
Achtergrondinformatie Keuzemogelijkheden Blijverslening
Achtergrondinformatie raadsvoorstel Lijst maatregelen Blijverslening

Geagendeerd	Vergaderdatum
Collegevergadering	22 januari 2019
Agendacommissie	7 februari 2019
Voorbespreking II	19 februari 2019
Raadsvergadering	5 maart 2019

Voorgesteld besluit

1. De Verordening Blijverslening gemeente Buren 2019 vast te stellen.
2. Voor het verstrekken van blijversleningen een bedrag van € 250.000 beschikbaar te stellen vanuit de algemene middelen.

Datum vergadering gemeenteraad	Voorstelnummer
5 maart 2019	D.016742 Z.007421

Voorstel ingebracht door M.A.J.van Ooijen
Portefeuillehouder S.T. Klein – De Jong
Begrotingsprogramma en Ruimte / 83.Wonen en Bouwen
taakveld

Onderwerp **Blijverslening**

Geacht raadslid,

Voorgesteld besluit

- 1. de Verordening Blijverslening gemeente Buren 2019 vast te stellen.**
- 2. voor het verstrekken van blijversleningen een bedrag van € 250.000 beschikbaar te stellen vanuit de algemene middelen.**

Samenvatting van het voorstel

We stellen voor om de Verordening Blijverslening gemeente Buren 2019 vast te stellen. Daarmee kunnen inwoners van de gemeente Buren een goedkope lening krijgen om hun woning aan te passen. Met die lening kunnen ze maatregelen treffen aan hun woning waardoor ze daar langer zelfstandig kunnen blijven wonen.

HOOFDLIJNEN

1. Wat is de aanleiding van dit voorstel en wat is het (wettelijk) beleidskader?

Op 7 november 2017 nam u een motie aan waarin u het college vraagt te onderzoeken of de gemeente een blijverslening kan ondersteunen. Dat sluit aan op de Woonvisie van de gemeente. In de woonvisie schreven we dat we er voor willen zorgen dat inwoners van de gemeente Buren prettig kunnen wonen in de gemeente Buren. We willen dat de kwaliteit van de woningen nu en in de toekomst aansluit op de vraag naar woningen.

We zien dat de inwoners van de gemeente Buren gemiddeld steeds ouder worden (vergrijzing). Daarnaast willen mensen steeds langer in hun eigen woning blijven wonen. Door de veranderende regelgeving in de zorg moeten veel mensen ook langer zelfstandig thuis blijven wonen. Dat zorgt voor een toename in de vraag naar woningaanpassingen. In de gemeente Buren is een groot deel van de woningvoorraad eigen bezit. Dat houdt in dat mensen die woningaanpassing vaak zelf moeten betalen. Mensen die hun woning aan willen passen, maar (nog) niet in aanmerking komen voor een bijdrage vanuit de WMO, kunnen er voor kiezen die aanpassing zelf te realiseren. Met de blijverslening ondersteunen we die mogelijkheid.

2. Wat is het beoogde effect; wat willen we bereiken? En waarom op deze manier?

We willen dat de kwaliteit van de woningen nu en in de toekomst aansluit op de vraag naar woningen. Daarvoor is een groter aantal aangepaste woningen in de gemeente Buren nodig. In de

bestaande woningvoorraad kunnen we dat bereiken door eigenaar-bewoners te stimuleren hun woning aan te passen. Dat doen we door een blijverslening aan te bieden. Stichting Volkshuisvesting Nederland (SVn) zorgt voor de financiële afhandeling van de leningen. De gemeente stelt daarvoor het budget beschikbaar.

Met blijverslening kunnen inwoners in de gemeente Buren een lening krijgen voor de aanpassing van hun woning. Dat kan een hypothecaire lening zijn of een consumptieve lening. Bij een hypothecaire lening, vormt de woning het onderpand voor de lening. Bij een consumptieve lening is er geen onderpand voor de lening. De gemeente stelt een verordening vast onder welke voorwaarde iemand zo'n lening kan krijgen. Wij stellen voor de "Verordening Blijverslening gemeente Buren 2019" vast te stellen. Op basis van die verordening kunnen inwoners van de gemeente Buren in aanmerking komen voor een blijverslening. De blijverslening is een revolving fund. Dat houdt in dat degene die de lening krijgt, deze ook aflost. Op basis van de verordening kan het college de lijst van maatregelen vaststellen waarvoor mensen een lening aan kunnen vragen. Op die manier kunnen we snel inspelen op nieuwe (technologische) ontwikkelingen en vragen uit de maatschappij.

3. Wat zijn de nadelen en/of mogelijke risico's als de raad het voorstel overneemt?

De uitvoering van de blijverslening kost tijd. Hiervoor is op dit moment slechts beperkt capaciteit beschikbaar. Landelijk zien we dat het aantal verstrekte leningen niet groot is. We gaan er op dit moment dan ook van uit dat we de werkzaamheden voor de blijverslening binnen de bestaande ambtelijke capaciteit kunnen uitvoeren. Op het moment dat er veel aanvragen ingediend worden, kan het zijn dat we te weinig capaciteit hebben om die aanvragen af te handelen. Op dat moment leggen wij u een voorstel voor om deze capaciteit alsnog te regelen.

SVn toetst bij de aanvraag van een blijverslening de kredietwaardigheid van de aanvrager. Er bestaat echter altijd de mogelijkheid dat mensen de lening niet terug kunnen betalen.

We verwachten daarnaast dat de provincie in april 2019 een breed stimuleringsfonds ten behoeve van verduurzaming instelt. Een onderdeel daarvan kan het toekomstbestendig maken van de particuliere woningvoorraad zijn. Als dat doorgaat is het mogelijk om voor de leningen deels provinciaal geld in te zetten. Als we daarbij aan willen sluiten, moeten we op dat moment een nieuwe verordening vast stellen die aansluit bij de eisen van SVn en provincie. Op dit moment is niet zeker of die regeling ook echt vastgesteld wordt en welke voorwaarden daarvoor gelden. Daarom stellen wij u voor nu wel de gemeentelijke verordening vast te stellen.

4. Wat betekent het als de raad dit voorstel *niet* overneemt?

Als u het voorstel niet over neemt, kunnen inwoners van de gemeente geen gemeentelijke lening krijgen. Als zij toch hun woning aan willen passen, moeten ze dat met eigen geld financieren. De mensen die in aanmerking komen voor een blijverslening kunnen vaak ook een lening bij reguliere geldverstrekkers krijgen. Op dat moment moeten zij echter een hogere rente betalen. Bij de hypothecaire lening zijn zij gemiddeld 1% duurder uit bij landelijke geldverstrekkers.

5. Is het een begrotingswijziging?

Er is geen sprake van een begrotingswijziging. De blijverslening is een "revolving fund". Dat houdt in dat de leningen die we verstrekken terugbetaald worden. Met dat geld kunnen we weer nieuwe leningen verstrekken. De rente die we daarbij krijgen, compenseert de vergoeding die SVn rekent voor de afhandeling van de leningen. SVn rekent een beheervergoeding van 0,5% over de uitstaande leningen. De rente is afhankelijk van de vorm van de lening (hypothecair of consumptief) en de looptijd van de hypothecaire lening (10 – 20 jaar), en lag in 2018 tussen de 1% en 2,4%)

TOELICHTING EN UITVOERING

6. Beleidskader

In de Woonvisie van de gemeente staat dat we er voor willen zorgen dat inwoners van de gemeente Buren prettig kunnen wonen in de gemeente Buren. We willen dat de kwaliteit van de woningen nu en in de toekomst aansluit op de vraag naar woningen. Met de blijverslening sluiten we daarop aan.

7. Effectmeting, planning en evaluatie

Nadat u de verordening vaststelt, publiceren we deze. Vanaf 20 maart 2019 kunnen inwoners uit de gemeente een blijverslening aanvragen.

8. Financiën

Wij stellen u voor eenmalig maximaal €250.000 voor de blijversleningen beschikbaar te stellen. Omdat het leningen zijn, kost dit de gemeente geen geld. Wel betalen we beperkte beheerkosten over de uitstaande leningen. Die kosten vallen echter weg tegen de rente die we ontvangen voor de uitstaande leningen. SVn rekent een beheervergoeding van 0,5% over de uitstaande leningen. De rente is afhankelijk van de vorm van de lening (hypothecair of consumptief) en de looptijd van de hypothecaire lening (10 – 20 jaar), en lag in 2018 tussen de 1% en 2,4%).

9. Communicatie

We publiceren de regeling. Daarnaast informeren we onze inwoners op natuurlijke momenten over de blijverslening. Dat kan bijvoorbeeld zijn als we contact met hen hebben in het kader van een WMO-aanvraag of bij de aanvraag van een omgevingsvergunning.

10. Burgerparticipatie

We pasten geen burgerparticipatie toe. De verordening is grotendeels voorgeschreven door het SVn. Bij de uitvoering van de lening bekijken we of de lijst van maatregelen voorziet in de vraag die er bestaat. Op het moment dat blijkt dat er een behoefte is die lijst aan te passen, doet het college daarover een uitspraak.

11. Deregulering

SVn bepaalt voor een groot deel de inhoud van de verordening. Voor de gemeente is het mogelijk op een aantal onderdelen strengere eisen te stellen (zie achtergrondinformatie). We kiezen er voor zo min mogelijk extra belemmeringen op te nemen in de verordening om in aanmerking te komen voor een blijverslening. De maximale leeftijdsgrens voor de hypothecaire lening stellen we gelijk aan de voorschreven leeftijdsgrens voor het consumptief krediet.

12. Achtergrondinformatie

Keuzemogelijkheden Verordening Blijverslening
Lijst van maatregelen 22-1-2019
Blijverslening SVn – folder voor gemeenten

Bijlagen:

- Raadsbesluit
- Verordening Blijverslening gemeente Buren 2019

Inlichtingen bij:

Naam	M.A.J. van Ooijen
Team	Beleid

Datum vergadering gemeenteraad	Voorstelnummer	Besluitnummer
5 maart 2019	[nummer voorstel]	D.018021 Z.007421

Onderwerp Blijverslening

De Gemeenteraad van Buren;

Gelezen het voorstel van het college van burgemeester en wethouders d.d. 22 januari 2019;

besluit:

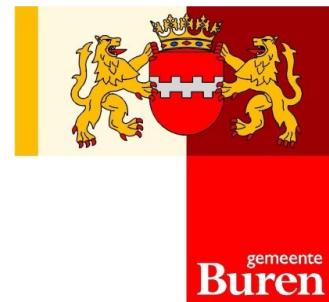
1. de Verordening Blijverslening Gemeente Buren 2019 vast te stellen
2. voor het verstrekken van blijversleningen een bedrag van € 250.000 beschikbaar te stellen vanuit de algemene middelen..

Vastgesteld in de openbare vergadering van

De griffier, De voorzitter,

G. van Droffelaar J.A. de Boer MSc

Verordening Blijverslening gemeente Buren 2019

De raad van de gemeente Buren,

gelezen het voorstel van het college van burgemeester en wethouders d.d. 22 januari 2019,

gelet op artikelen 147 en 149 van de Gemeentewet;

besluit:

vast te stellen de volgende:

Verordening Blijverslening gemeente Buren 2019

Artikel 1. Begrippen

Deze verordening verstaat onder:

- a. *Aanvrager*: een natuurlijk persoon zoals omschreven in artikel 2 die een aanvraag voor een Blijverslening doet.
- b. *Blijverslening*: een lening ten behoeve van de financiering van de door het college aanvaarde werkelijke kosten van de maatregelen;
- c. *College*: het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Buren;
- d. *Maatregelen*: maatregelen en voorzieningen zoals bedoeld in artikel 3;
- e. *Werkelijke kosten*: de kosten van materialen en werkzaamheden voor zover noodzakelijk voor het treffen van maatregelen;
- f. *SVn*: Stichting Stimuleringsfonds Volkshuisvesting Nederlandse gemeenten, statutair gevestigd te Hoevelaken en kantoorhoudende te Amersfoort, financiële dienstverlener, geregistreerd onder AFM– vergunningnummer 12013647;

Artikel 2. Toepassingsbereik

Deze verordening is uitsluitend van toepassing op leningaanvragen:

1. Voor een Blijverslening die consumptief wordt verstrekt en/of voor een Blijverslening die hypothecair wordt verstrekt.
2. De aanvrager van een Blijverslening consumptief is een: Eigenaar-bewoner en/of huurder. Een van beide aanvragers is jonger dan 76 jaar. Bij twee of meer eigenaren/huurders gelden deze gezamenlijk als aanvrager. Om in aanmerking te komen voor een Blijverslening consumptief dient de huurder over de benodigde toestemming van de verhuurder te beschikken.
3. De aanvrager van een Blijverslening hypothecair is een: Eigenaar-bewoner. De aanvrager is maximaal 76 jaar oud op het moment van het indienen van de aanvraag bij de gemeente. In geval er sprake is van twee aanvragers geldt de hiervoor genoemde leeftijdsgrens voor beide aanvragers. Bij twee of meer eigenaren gelden deze gezamenlijk als aanvrager.

Artikel 3. Maatregelen

1. Tot de maatregelen worden gerekend de bouwkundige en domotica aanpassingen zoals opgesomd en omschreven op de lijst van maatregelen, die als bijlage is bijgevoegd bij deze verordening.
2. Het college stelt de in het eerste lid vermelde lijst van maatregelen vast en kan deze uitbreiden en/of inkorten.

Artikel 4. Beleidsdoelen

Indien uit de aanvraag blijkt dat met het treffen van de maatregelen aantoonbaar wordt bijgedragen aan tenminste een van de hiernavolgende beleidsdoelen, kan het college besluiten een aanvrager te verwijzen naar SVn voor het aanvragen van een Blijverslening:

- a. langer zelfstandig thuis wonen;
- b. het uitbreiden van de voorraad levensloopbestendige woningen.

Artikel 5 Budget

1. De raad van de gemeente Buren stelt eenmalig een budget van €250.000 beschikbaar voor Blijversleningen.
2. Blijversleningen zijn alleen beschikbaar voor zover het vastgesteld budget hiervoor toereikend is.
3. Indien het vastgestelde budget niet meer toereikend is, worden de aanvragen door het college afgewezen.

Artikel 6 Bevoegdheid college

Het college toetst de aanvraag aan artikel 2, 3, 4 en 5 en is bevoegd om, met inachtneming van het bepaalde in deze verordening, de aanvrager naar SVn te verwijzen voor het aanvragen van een Blijverslening.

Artikel 7 Procedure aanvraag en toewijzing

1. Een aanvraag voor een Blijverslening wordt bij het college ingediend op een door de gemeente beschikbaar gesteld formulier en gaat onder opgave van:
 - a. De te treffen maatregelen.
 - b. Een financiële onderbouwing van de te treffen maatregelen, bijvoorbeeld offertes.
 - c. Een planning van de uitvoering van de werkzaamheden.
2. Het college bevestigt de ontvangst van de aanvraag binnen twee weken.
3. Indien de aanvraag niet alle gegevens bevat die het college voor het nemen van een beslissing noodzakelijk acht, stelt het college de aanvrager in de gelegenheid de aanvraag binnen een termijn van vier weken te completeren.
4. Indien de aanvraag niet binnen de aangegeven termijn is gecompleteerd, besluit het college de aanvraag buiten behandeling te stellen.
5. Het college handelt aanvragen in volgorde van binnenkomst af.
6. Het college neemt binnen acht weken na ontvangst van de aanvraag, dan wel na het compleet worden daarvan, een beslissing en deelt die middels een toewijzings- of afwijzingsbesluit mee aan de aanvrager.
7. Uit overschrijding van de in het zesde lid bedoelde termijn kan de aanvrager niet afleiden dat zijn aanvraag is of wordt gehonoreerd.
8. De in lid 6 bedoelde beslissing is een besluit in de zin van artikel 1:3 van de Algemene wet bestuursrecht, waartegen bezwaar en beroep kan worden ingesteld door belanghebbenden.

Artikel 8 Afwijzen aanvraag/intrekken toewijzing

Het college wijst een aanvraag af of trekt een toewijzingsbesluit voor het aanvragen van een Blijverslening bij SVn in, indien:

- a. het budget niet toereikend is om de aanvraag te honoreren;
- b. de werkelijke kosten naar zijn oordeel niet in redelijke verhouding staan tot het te verkrijgen resultaat;
- c. er niet is voldaan aan de bij of krachtens deze verordening gestelde voorschriften en/of bepalingen;
- d. de werkelijke kosten minder bedragen dan € 2.500,-;
- e. de Blijverslening is toegekend of vastgesteld op grond van onjuiste gegevens.

Artikel 9 Financiële toets, verstrekken en beheer Blijverslening door SVn

1. De toewijzing door het college betreft een reservering voor een Blijverslening uit het gemeentelijke budget. De toewijzing voor het aanvragen van een Blijverslening vormt het startpunt voor een autonome financiële toetsing door SVn.
2. De verordening is in overeenstemming met de productspecificaties Blijverslening van SVn en de samenwerking tussen Buren en SVn.
3. SVn stelt de definitieve hoogte van de Blijverslening vast en bij een positieve financiële toets brengt SVn een offerte uit. Bij een negatieve financiële toets, wijst SVn de lening af en brengt de aanvrager en gemeente hiervan op de hoogte.
4. SVn verstrekt en beheert een geoffeerde Blijverslening. Indien de aanvrager het niet eens is met de financiële toets van SVn, kan er een klachtenprocedure worden gestart bij SVn en vervolgens eventueel bij het KIFID of zich wenden tot de bevoegde burgerlijke rechter.

Artikel 10 Nadere regels

Het college kan voor de uitvoering van deze verordening nadere regels vaststellen.

Artikel 11 Hardheidsclausule

Indien vanwege bijzondere omstandigheden een strikte toepassing van deze verordening naar het oordeel van het college zou leiden tot een onredelijke beslissing, kan het college afwijken van het bepaalde in deze verordening.

Artikel 12 Inwerkingtreding

1. Deze verordening treedt in werking met ingang van 20 maart 2019.

Artikel 13 Citeertitel

Deze verordening wordt aangehaald als “Verordening Blijverslening gemeente Buren 2019”.

Aldus vastgesteld te Maurik op 5 maart 2019

De griffier,

De voorzitter,

G. van Droffelaar

J.A. de Boer MSc

Kenmerken Blijverslening		
	Consumptief	Hypothecair
Doelgroep	1. Eigenaren-bewoners met een zorgvraag die aanpassing van de woning vereist. Een van beide aanvragers is jonger dan 76 jaar. 2. Eigenaren-bewoners die hun woning levensloop-bestendig willen maken. Een van beide aanvragers is jonger dan 76 jaar. 3. Huurders met een zorgvraag die aanpassing van de woning vereist. Een van beide aanvragers is jonger dan 76 jaar. 4. Huurders die hun woning levensloopbestendig willen maken. Een van beide aanvragers is jonger dan 76 jaar.	1. Eigenaren-bewoners met een zorgvraag die aanpassing van de woning vereist. 2. Eigenaren-bewoners die hun woning levensloop-bestendig willen maken.
Voorwaarden gemeente	De gemeente bepaalt: 1. Doelgroep. 2. Woningcategorie (bestaand, nieuwbouw of projectmatig). 3. De maximale WOZ-waarde van de woning. 4. Het maximale bedrag van de lening.	5. De maatregelen. 6. Een eventuele leeftijdsgrens. 7. Soort lening: consumptief en/of hypothecair. 8. Of een deel aflossingsvrij is toegestaan bij de Blijverslening hypothecair.
Maatregelen	De gemeente bepaalt welke maatregelen in aanmerking komen.	
Soort lening	Maandannuïteit	• Maandannuïteit, of • Maandannuïteit en een deel aflossingsvrij (het aflossings-vrije deel is in principe niet fiscaal aftrekbaar).
Bedrag (hoofdsom) van de lening	De lening is afhankelijk van de draagkracht van de aanvrager(s) en bedraagt minimaal € 2.500,- en maximaal € 10.000,-.	De lening is afhankelijk van de draagkracht van de aanvrager(s) en bedraagt minimaal € 2.500,- en maximaal € 50.000,-.
Looptijd	De looptijd bedraagt 10 jaar.	• Tot en met € 10.000,- bedraagt de looptijd 10 jaar. • Vanaf € 10.001,- bedraagt de looptijd 20 jaar.
Rente-percentage	De rente wordt vastgesteld op het moment van aanvragen bij SVn en is gebaseerd op een door SVn vastgestelde rente voor 10 of 20 jaar voor Blijversleningen. De rente is gedurende de gehele looptijd vast. Rentedalingen en stijgingen hebben geen invloed op de aangeboden rente.	
Vervroegde aflossing	Vervroegde aflossing is te allen tijde boetevrij toegestaan met een minimum bedrag van € 250,-.	
Kosten	Indien van toepassing komen de kosten van een advies door een erkend financieel adviseur voor rekening van de klant. SVn geeft geen advies.	• Afsluitkosten • Notariskosten zijn voor rekening van de klant. • Indien van toepassing komen de kosten van een advies door een erkend financieel adviseur voor rekening van de klant. SVn geeft geen advies.
Akte	Van de lening wordt een onderhandse akte opgemaakt.	Van de lening wordt een hypothecaire akte opgemaakt.
Zekerheden	Geen. De lening wordt onderhands verstrekt.	Hypothecaire zekerheid.
Overige voorwaarden	• Indien van toepassing kunnen eventuele subsidies ten gunste van het bouwkrediet geboekt worden. • Op het moment van aanvragen van de lening bij de gemeente mogen de werkzaamheden nog niet zijn aangevangen.	• Indien van toepassing kunnen eventuele subsidies ten gunste van het bouwkrediet geboekt worden. • Indien van toepassing kan eigen geld in het bouwkrediet gestort worden. • Op het moment van aanvragen van de lening bij de gemeente mogen de werkzaamheden nog niet zijn aangevangen. • De totale financiering van de woning (de bestaande hypotheek + de Blijverslening) mag maximaal 80% van de WOZ-waarde van de woning bedragen.
Uitbetaling van de lening	De lening wordt via een bouwkrediet verstrekt.	De lening wordt via een bouwkrediet verstrekt.
Bedenktijd	Tot 14 dagen na ondertekening van de offerte met overeenkomst van geldlening is er de mogelijkheid om de overeenkomst zonder kosten te ontbinden.	Geen

Andere tijden, nieuwe oplossingen

Het aantal ouderen in Nederland neemt de komende jaren sterk toe. Het CBS verwacht dat in 2040 ruim een kwart van de bevolking ouder is dan 65 jaar. Van hen is een derde deel ouder dan 80 jaar. Binnen 25 jaar zal de senior het straatbeeld domineren. Daarmee verandert de dynamiek op de woningmarkt. De ouderen van nu zijn honkvaster dan de ouderen van vroeger. Ouderen willen steeds vaker oud worden in de woning en de buurt waar ze nu wonen. Hier worden zij ook toe aangespoord, het eigen netwerk inzetten wordt steeds vanzelfsprekender.

Een samenleving met steeds meer ouderen stelt andere eisen aan de kwaliteit van de woningvoorraad en de woonomgeving. De belangrijkste oplossing voor het geschikt maken van de woningvoorraad ligt niet in nieuwbouw, maar in aanpassing van de bestaande woningvoorraad. Gemeenten hebben de zorg de woningvoorraad te laten aansluiten bij de ouder wordende bevolking. Hiervoor zijn er in veel gemeenten meer levensloopbestendige en daarmee toekomstbestendige woningen nodig. Dit is niet alleen belangrijk voor de woningvoorraad, maar ook voor de beleidsopgave van het sociale domein: langer zelfstandig thuis wonen zorgt voor blijde inwoners die daardoor vaker gebruik kunnen maken van hun eigen netwerk en vaak pas later hoge zorgkosten maken.

'Als er iets gebeurt waardoor mensen plotse-ling hun woning moeten aanpassen is er vaak nog wel wat spaargeld voor speciale schoenen, een rollator of scootmobiel. Maar als er dan ook nog een traplift of aangepaste badkamer nodig is komen veel mensen geld tekort.'

Gemeenten kunnen ouderen stimuleren na te denken over het levens-loopbestendig maken van hun woning en het aanbrengen van woning-aanpassingen. Echter, Lang niet alle ouderen hebben voldoende spaargeld om dergelijke maatregelen te kunnen betalen. Ook is het voor deze doelgroep moeilijk om geld te lenen. Een belangrijk stimuleringsinstrument is het aanbieden van een aantrekkelijke financiering. Met de Blijverslening kan een gemeente zelfstandig thuis wonen bevorderen en op de langere termijn besparen op zorgkosten, ook in de huursector. Uw gemeente bepaalt zelf voor wie en voor welke maatregelen de Blijverslening wordt ingezet. Gemeenten kunnen voor de hele gemeente, projectgewijs of juist heel gericht in wijken waar veel ouderen wonen de Blijverslening inzetten. Omdat de Blijverslening in een bouwkrediet wordt gestort weet u zeker dat de afgesproken maatregelen worden uitgevoerd. De Blijverslening wordt annuïtair afgelost door de bewoner. Voor specifieke situaties kan de gemeente besluiten een deel van de Blijverslening aflossingsvrij beschikbaar te stellen (let op: deze is dan in principe niet fiscaal aftrekbaar).

Hoe werkt de Blijverslening?

- Uw gemeente opent een fonds bij SVn. Uit het fonds worden Blijversleningen verstrekt. Anders dan bij een subsidie kunnen rente en aflossing door de gemeente opnieuw worden ingezet.
- Uw gemeente bepaalt welke varianten van de Blijverslening in uw gemeente beschikbaar komen. Dit is een belangrijke afweging. De Blijverslening kan zowel hypotheicaire als consumptieve worden verstrekt maar beide varianten hebben verschillende kenmerken. In de tabel hiernaast kunt u beide varianten vergelijken. De onderlinge verschillen kunnen invloed hebben op de doelgroepen die u wilt bereiken of projecten die u wilt stimuleren.

- U voert een inhoudelijke toets uit waarbij wordt gekeken of de aanvrager, zijn of haar woning en de verbetermaatregelen voldoen aan de eisen die uw gemeente heeft opgesteld en vastgelegd in een gemeentelijke verordening.
- SVn verzorgt de financiële toets, de volledige administratie en ons telefoonteam beantwoordt de vragen over de Blijverslening van o.a. de aanvrager, de financieel adviseur en notaris.

U bepaalt uw eigen voorwaarden

De inzet van de Blijverslening kunt u afstemmen op uw eigen beleidsdoelstellingen en hiervoor voorwaarden opstellen. U kunt de maximale hoogte van de leningbedragen vaststellen. Maar ook kunt u bepalen of de lening wordt ingezet voor een bepaalde doelgroep of voor specifieke woningen, voor specifieke maatregelen, voor een specifieke wijk of project enzovoorts. SVn helpt bij het opstellen van uw voorwaarden.

De Blijverslening wordt door u zelf op maat ingezet. Let op:

- De maximale leeftijdsgrens voor de consumptieve Blijverslening is 75 jaar. U kunt daaronder een voor uw gemeente minimale en maximale leeftijdsgrens vaststellen.
- De hypotheicaire Blijverslening kan niet meeverhuizen naar een eventuele opvolgende woning en dient te worden afgelost bij verkoop van de woning waarop de Blijverslening is gevestigd. De consumptieve Blijverslening hoeft bij verhuizing niet op dat moment te worden afgelost en kan naar de nieuwe situatie worden meegenomen.
- Op het moment van aanvragen van de lening bij de gemeente mogen de werkzaamheden nog niet zijn aangevangen. Daarna mag dit wel maar is dit op eigen risico van de consument.
- Bij overlijden van de aanvrager(s) moet zowel de consumptieve als hypotheicaire Blijverslening worden afgelost.

Gemakkelijk te regelen

De Blijverslening is in drie stappen gemakkelijk te regelen:

- Uw gemeente sluit een Deelnemingsovereenkomst met SVn.
- U bepaalt de voorwaarden zoals de doelgroep, wooncategorie, de maatregelen en de maximale Blijverslening. Deze voorwaarden legt u vast in een verordening. SVn heeft een voorbeeldverordening beschikbaar.
- U activeert het fonds door geld te storten op de rekening-courant.

Als u deze drie stappen heeft doorlopen, kunt u de Blijverslening aanbieden. SVn ondersteunt u hierbij met informatiemateriaal.

Waarom zou u de Blijverslening in uw gemeente initiëren?

- Langer zelfstandig wonen is uitgangspunt van het woonzorgbeleid van Rijk en gemeenten. Met de Blijverslening biedt u huishoudens een aantrekkelijk financieel instrument om hun woning geschikt te maken.
- U kunt een alternatief bieden aan huishoudens die geen eigen middelen beschikbaar hebben voor het treffen van woningaanpassingen en niet in aanmerking komen voor bijvoorbeeld subsidie of verhuisvergoeding.
- U kunt eigen voorwaarden opstellen, afgestemd op uw beleidsdoelstellingen.
- U biedt oudere huishoudens een aantrekkelijk financieringsinstrument met rentezekerheid en boetevrije aflossingsmogelijkheid.
- De hypotheicaire Blijverslening kent geen maximale leeftijdsbeperking.
- Het is een doelmatige manier van financieren en stimuleren. Rente en aflossing vloeien direct weer terug naar uw gemeente en kunnen indien u dit wenst weer opnieuw voor de doelgroep worden ingezet.
- SVn verzorgt het grootste gedeelte van het proces: van aanvraag tot het beheer van de lening.

Risico

Bij de financiële beoordeling door SVn worden de op het moment van aanvragen geldende normen voor het verstrekken van consumptief en hypotheicaire krediet gehanteerd. Namelijk: Gedragscode Consumptief Krediet, Gedragscode Hypothecaire Financieringen en de Tijdelijke regeling Hypothecair Krediet. Hoewel de aanvrager voldoet aan de geldende normen is er, zoals bij iedere lening, altijd risico op non-betaling temeer omdat SVn slechts (beperkte) leeftijdsgrenzen stelt. Hierdoor is sprake van een gemiddeld hoger risicoprofiel. Bij consumptieve leningen zal het risico gemiddeld hoger zijn dan bij hypotheicaire leningen waar hypotheicaire zekerheid wordt gevestigd. Naast wanbetaling kunnen er ook bijzondere situaties zijn. Enkele voorbeelden:

- Bij verkoop van een woning als gevolg van verhuizing of overlijden kan de opbrengst onvoldoende zijn om het restant van de Blijverslening af te lossen. In dat geval komt het overgebleven bedrag voor rekening van de gemeente.
- In het geval van overlijden van de aanvrager(s) kunnen de erfgenamen een erfenis niet accepteren, hebben erfgenamen onvoldoende middelen ter beschikking of kunnen niet worden opgespoord. In dat geval komt het overgebleven bedrag van de Blijverslening voor rekening van de gemeente.
- Als gevolg van overlijden van één van beide partners kan het voorkomen dat de overgebleven partner zodanig weinig inkomen heeft dat betalingsproblemen ontstaan. Hiermee neemt het risico op non-betaling toe.

Tegenover de hogere risico's staat dat direct bij aanvang van de lening door de aanvrager wordt begonnen met aflossing van de Blijverslening en de schuldrest maandelijks afneemt.

Wat kost de Blijverslening?

U betaalt aan SVn een vergoeding voor het beheren van het fonds en de bijbehorende administratie. De hoogte van de vergoeding bedraagt op jaarbasis 0,5% over de restschuld van de uitstaande leningen.

Is cofinanciering mogelijk?

Indien bijvoorbeeld de provincie een bijdrage wil leveren aan het fonds dan zijn daar verschillende mogelijkheden voor.

Welke kosten betaalt de aanvrager voor de Blijverslening?

Hypothecaire Blijverslening

Aan een hypotheicaire Blijverslening zijn afsluitkosten verbonden in de vorm van een vast bedrag. Deze worden door SVn in rekening gebracht bij het passeren van de lening bij de notaris. De kosten voor de notaris en eventuele kosten van een hypotheekadviseur komen voor rekening van de aanvrager.

Rekenvoorbeeld

	Consumptief	Hypothecair
Hoofdsom	€ 7.500,-	€ 15.000,-
Looptijd van de lening	10 jaar	20 jaar
Rente*	3,1%	2%
Afsluitkosten	n.v.t.	€ 850,-
Totale kosten lening	€ 8.732,40	€ 18.213,60
Jaarlijks kostenpercentage	3,1%	2,7%
Bruto maandlasten	€ 72,77	€ 75,89

* De rente wordt vastgesteld op het moment van aanvragen bij SVn en staat vast gedurende de looptijd.

Consumptieve Blijverslening

Indien van toepassing komen de kosten van een advies door een erkend financieel adviseur voor rekening van de aanvrager.

Meer informatie en actuele bedragen vindt u op www.svn.nl/producten/blijverslening.

Vragen?

Wilt u meer weten over de Blijverslening? Neem voor een vrijblijvend gesprek contact op met onze relatiemanagers via 088 253 9555. Zij vertellen u er graag meer over. U kunt natuurlijk ook kijken op www.svn.nl/blijverslening.

Omdat de klant een lening aangaat, dient deze voldoende kredietwaardig te zijn. Dit wordt door SVn getoetst. SVn kan de klant niet adviseren welke lening het meest geschikt is. Indien de klant twijfelt of dit product geschikt is of behoefte heeft aan advies over het effect van de lening op de eigen financiële positie, kan advies worden ingewonnen bij een erkend financieel adviseur.

Als u richting particulieren (in)direct wervend of aanprijzend over een lening communiceert, bent u vanuit de AFM verplicht om u aan een aantal regels te houden. Zie de website van de AFM voor de meest actuele regels.

Over SVn

Sinds 1996 is SVn (stichting Stimuleringsfonds Volkshuisvesting Nederlandse gemeenten) de financiële partner van het Rijk, gemeenten, provincies, woningcorporaties en andere marktpartijen op het gebied van wijken en wonen. Namens hen beheert SVn revolverende fondsen waaruit leningen worden verstrekt tegen gunstige voorwaarden, zoals een lagere rente en boetevrij aflossen. SVn werkt zonder winstoogmerk. De opbrengsten komen ten goede aan nieuwe financieringsprojecten waarmee SVn een bijdrage levert aan goed en betaalbaar wonen in een aangename leefomgeving.

Tip

Het is mogelijk om de Blijverslening te combineren met subsidie. U kunt de subsidiegelden op een aparte rekening-courant bij SVn storten en SVn opdracht geven om de subsidie over te hevelen naar het bouwkrediet van de aanvrager. Informeer bij uw relatiemanager naar de mogelijkheden.

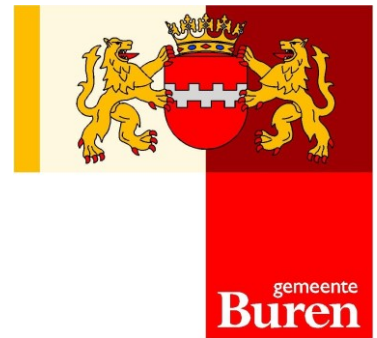
Keuzemogelijkheden blijverslening

Onderwerp	Keuzemogelijkheid	Opgenomen in voorstel	Reden	Nadeel
Doelgroep	Eigenaar / huurder bij consumptief krediet	Eigenaars en huurders	Ook huurders kunnen kiezen voor woningaanpassing.	Mogelijk een wat groter risico m.b.t., terugbetaling van de lening i.v.m. eigen vermogen.
Woningcategorie	Bestaand / nieuwbouw / projectmatig	Bestaande woningen	We richten ons op de bestaande woningvoorraad. We gaan er van uit dat bij nieuwbouw/projecten voldoende mogelijkheden bestaan om aanpasbaar te bouwen.	Mensen die hun eigen woning bouwen kunnen niet direct aanpassingen aanbrengen op basis van deze regeling.
Maximale WOZ-waarde van de woning		Geen maximale WOZ-waarde	Ook bij woningen met een hoge WOZ_waarde kan er sprake zijn van een wens om de woning aan te passen.	N.v.t.
Maximaal bedrag van de lening		Geen aanpassing, dus maximaal €25.000	Maximale ruimte	Als iedereen de maximale ruimte benut, kunnen we slechts een beperkt aantal leningen verstrekken.
Maatregelen		Zie lijst college		
Leeftijdsgrens hypothecaire lening	Lagere leeftijdsgrens	76 jaar	Zelfde leeftijdsgrens als consumptieve lening	Een hoge leeftijdsgrens geeft wat meer risico op de terugbetaling van de lening.
Soort lening	Consumptief en/of hypothecair	Beide	Keuzevrijheid	Bij de consumptieve lening is er geen sprake van onderpand op basis van de hypotheek. Deze variant brengt dus wat meer risico met zich mee voor de gemeente.
Deels aflossingsvrij	Wel of niet toestaan	Wel toestaan	Lagere maandlasten voor de aanvrager. Geen extra regels.	Wat meer risico van niet terugbetalen van de lening. Daarnaast kunnen we met de aflossing en rente nieuwe leningen verstrekken. Als we een deel aflossingsvrij toestaan, hebben we dat geld pas later ter beschikking om nieuwe leningen te verstrekken.
Overige investering	Combinatie met duurzaamheids maatregelen, mits blijverslening voorop blijft staan.	40% ook blijverslening maatregelen	Bij werkzaamheden aan de woning niet noodzakelijk om meerdere leningen af te sluiten.	N.v.t.

Lijst woningaanpassingen

Blijverslening gemeente Buren 2019

Vastgesteld d.d. 22 – 1 - 2019

Bouwkundige aanpassingen

- Slaapkamer + badkamer op de begane grond
- Badkamer gelijkvloers met slaapkamer
- Vergroten badkamer voor verzorging
- Verbreden deuren

Toegankelijkheid

- Automatische opener garage
- Automatische raamopener voor hoog klep-, val- of uitzetraam (met afstandsbediening)
- Gemotoriseerde (rol)gordijnen met afstandsbediening
- Extra lichtpunt (optioneel met sensor) voor looppadverlichting 's nachts naar toilet
- Hang- en sluitwerk conform politiekeurmerk
- Teruggebogen deurklinken
- Drempels weg of verlagen
- Vervangen voordeur met dorpel en driepuntsluiting met comfortslot
- Wandbeugel bij deur (binnenzijde)
- Wandbeugel bij de deur (buitenzijde)
- Toegangspad opgehoogd of hellingbaan om niveauverschillende compenseren
- Stalen drempeloploop voor oplossen hoogteverschil (buiten)

Elektra/installaties

- Voldoende wandcontactdozen op bereikbare plaatsen
- Deurbel met geluidsversterking / lichtsignaal
- Buitenlamp (optioneel bewegingsmelder of schemerschakelaar)
- Verlicht huisnummer zonder extra stroomaansluiting
- Elektronisch slot per stuk
- Sleutelkuisje voor thuiszorg
- Optische rookmelder op slaapverdieping (op lichtnet)
- Koolmonoxidemelder
- Gasmelder
- Gasafsluiter
- Waterdetector
- Aankoop en/of Installatie van slimme e-health sensoren

Trap

- Tweede trapleuning
- Aanbrengen traplift
- Beugel aan of vlak naast spil van de trap
- Trapleuning verlengen
- Lichtpunt met hotelschakelaar in trapgat

- Infreezen antislip randen in traptreden

Badkamer en toilet

- Geschikt maken/vergroten badkamer voor verzorging
- Inloopdouche aanbrengen
- Verwijderen oude tegels en antisliptegels aanbrengen
- Anti-slip laag op bestaande tegels
- Beugels naast de douche
- Opklapbaar douchezitje met armleggers
- Thermostatische badmengkraan
- Thermostatische douchemengkraan
- Verdiepen douchevloer in verband met afwatering (bij cabine)
- Bad vervangen door douche inclusief leiding- en tegelwerk
- Tweede toilet realiseren in bestaande doucheruimte
- Toilet op verdieping
- Verhoogde toiletpot plaatsen (> 46 cm)
- Opklapbare beugel aanbrengen naast het toilet

Keuken

- TL-verlichting boven kookplaat en/of aanrecht
- Eénhendelmengkraan keuken
- Verstelbaar keukenblok
- Inductie koken ipv gas of electra

Domotica Aanpassingen

Apparaten aan informatiesystemen koppelen

- Mobiliteitsbewaking met behulp van bewegingssensoren en/of camera's
- Voorprogrammeren van oven, koffiezetapparaat, magnetron etc.
- Temperatuursensors bedienen de verwarming / airconditioning per plaats al naargelang het uur van de dag en de aanwezigheid van personen en/of dieren
- Openen van deuren via mobiele telefoon
- Verwarming automatisch op nachtstand bij verlaten woning
- Ramen automatisch laten sluiten (na ingestelde tijd, afstandsbediening, temperatuur etc)
- Parlofonie met camera en beeldscherm die doorschakelt naar de gsm
- Inbraakalarm per telefoon of SMS naar bewakingscentrale of politie
- Bewakingscamera's voor particulier gebruik
- Waterkranen die openen bij nabijheid van handen en sluiten bij wegtrekken ervan
- Automatisch doorspoelen van toilet of urinoir en reiniging van de toiletbril als de gebruiker is opgestaan
- Digitaal spiekoog
- Draadloze video-deurintercom
- Automatisch doorspoelen van waterkranen ter voorkoming van legionellabesmetting
- Ramen automatisch laten openen bij CO-alarm
- Temperatuursensors bedienen de verwarming / airconditioning/ zonneschermen/rolluiken

Verlichting

- Sensoren ontsteken de verlichting als een persoon in de buurt komt en doven ze als er niemand meer is

- Elektronische dimmers om de sterkte van de verlichting aan te passen aan de behoefte
- Eén schakelaar voor alle verlichting bij naar bed gaan of weggaan

Beveiliging

- Het openen en sluiten van sloten door personen met de gepaste sleutel, bijvoorbeeld met een speciale tag
- Brand of rookalarm met geluid of telefoon naar brandweer of bewakingscentrale of in werking stellen van sprinkler op basis van rookmelders
- Bewakingscamera's voor particulier gebruik

Telecommunicatie

- Vlakke wandschermen waarop televisie, video, dvd, internet, computer, videoconferentie te zien zijn
- Audio: geluidsboxen waarop radio, televisie, video, dvd, internet, computer, videoconferentie, telefoon te horen zijn
- Koppeling van het domotica systeem aan het internet
- GPS verbinden aan een persoon met een functiestoornis

Duurzaamheidsmaatregelen

Het is mogelijk om maximaal 40 procent van het leenbedrag ook duurzaamheidsmaatregelen mee te financieren, waarbij het gaat om de volgende maatregelen:

Ruimteverwarming

- Pelletkachel: Alleen installaties die voor investeringssubsidie duurzame energie (ISDE) in aanmerking komen.
- Biomassaketel: Alleen installaties die voor investeringssubsidie duurzame energie (ISDE) in aanmerking komen.
- Infrarood warmtepanelen ten behoeve van ruimteverwarming, gekoppeld aan zonnepanelen of een kleine windmolen.
- Lage temperatuur verwarmingssysteem (LVT) waarvan de ontwerp aanvoertemperatuur (T-aanvoer) maximaal 55°C bedraagt.
- HRe-ketel of micro-warmtekrachtkoppeling –de HRe-ketel of micro-warmtekrachtkoppeling heeft een minimaal vermogen van 0,8kWe. Het is bestemd voor ruimteverwarming van een bestaande woning, heeft thermisch vermogen van tenmiste 100% en een elektrisch rendement van ten minste 15%.
- Warmtepomp: Een warmtepomp moet de hoofd- of basisruimteverwarming van een woning zijn en/of zorgt voor warm tapwater voor de woning. De warmtepomp is niet alleen gericht op actieve koeling. Alleen installaties die voor Investeringsubsidie duurzame energie (ISDE) in aanmerking komen.
- Gelijkstroompomp
- Waterzijdig inregelen verwarmingssysteem

Energieproductie

- Kleine windturbine, die geschikt is voor de stedelijke omgeving en de daarbij behorende spanningsomvormer
- Zonnepanelen
- Accusystemen voor de opslag van energie in de woning, gekoppeld aan zonnepanelen of kleine windmolen

Ventilatie

- Installatie voor warmteterugwinning uit ventilatielucht. De warmteterugwinning uit ventilatielucht dient een rendement te behalen van minimaal 90%.
- Vraaggestuurde ventilatie
- Gelijkstroomventilator

Warm water

- Zonneboiler: Alleen installatie die voor de Investeringsubsidie duurzame energie (ISDE) in aanmerking komen.
- Installatie voor warmteterugwinning uit afvoerwater. De warmteterugwinning bestaat uit douche(bak)-warmteterugwinningsysteem moet een rendement te behalen van minimaal 50%.

Isolatie

- Dakisolatie: Dakisolatie moet een minimale warmteweerstand (R-waarde) van 3,5 m²K/W hebben. Volgens de kwaliteitsverklaring ISSO 82.1 wordt deze verplichte isolatiewaarde gehaald met isolatiemateriaal van 130mm dik.
- Gevelisolatie: Gevelisolatie moet een minimale warmteweerstand (R-waarde) van 3,5 m²K/W hebben. Volgens de kwaliteitsverklaring ISSO 82.1 wordt deze verplichte isolatiewaarde gehaald met isolatiemateriaal van 130mm dik.
- Hoogrendementsbeglazing: hoogrendementsbeglazing mag een maximale warmtedoorgangscoefficiënt (U-waarde) hebben van 1,2 W/m²K. Bij het laten plaatsen van HR++-glas kunt u ook de kozijnen laten vervangen. Een houten of kunststof kozijn voldoet altijd, een aluminium kozijn mag een maximale U-waarde hebben van 2,4 W/m²K. Daarnaast is het mogelijk een thermische glasfolie op bestaande (of nieuwe) beglazing te plaatsen om te voldoen aan de gevraagde kwaliteit (maximale U-waarde van 1,2 W/m²K).
- Isoleren deuren en gevelpanelen: Tussen het voor- en achterblad van de deur(en) moet isolatiemateriaal aanwezig zijn. De U-waarde van de deur is maximaal 2,0 W/m²K. De isolerende panelen mogen een maximale U-waarde hebben van 0,7 W/m²K.
- Spouwmuurisolatie: De isolatie moet een minimale warmteweerstand (R-waarde) van 1,1 m²K/W hebben. Volgens de kwaliteitsverklaring ISSO 82.1 wordt deze verplichte isolatiewaarde gehaald met isolatiemateriaal van 140mm dik.
- Vegetatiedak, uitgevoerd met drainage- en bescherm/filter-laag.
- Witte dakbedekking.

Advies

- Maatwerkadvies: uitgevoerd door een adviseur die is aangesloten bij een bedrijf met een zogeheten Beoordelingsrichtlijn (BRL) 9500-02 certificaat.
- Energiemonitor: Energiemonitoringsysteem dat inzicht geeft in het elektriciteitsgebruik en/of elektriciteitsopbrengst van de woning.